

ELŐFIZETÉS:
jul.—sep. . . 1 frt. 80 kr.
fél évre . . . 3 " —
A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztő, anyagiak pedig a tulajdonosnak küldendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többoszori hirdetésnél olcsóbb. Nyitászor 12 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr. A hirdetések VOLF JÓZSEF kerekéskéje, BITTERMANN NÁNDOR nyomdája és a szerkesztőnél fogadtatnak el.

Egyes szám ára **15** kr. | Megjelenik e lap minden **7., 14., 21. és 28-án** | Egyes szám ára **15** kr.

Gyermeknevelés.

II.

Az, ki barátja által elárultatott, ki a szerelemben s az egész világban csalódott és ki már a világ zajától távol eső, egészen elhagyott oly magános helyet keres, hol egyedül, senkitől nem bátorgatva szabad kifolyást adhat bánatának, hol hangos zokogásban törhet ki megsemmisült boldogságának sírja s elvesztett gyermekkori paradicsoma felett; az, ki senkitem szeret, ki mindent de mindent gyűlöl, ki mindenkiire bosszút esküszik, s ki már mindenről tán életéről is lemondott: nem közeledik-e a legnagyobb tisztelet- s szeretettel anyjához? Mint értékes gyöngyök hullanak le szülő anyja kezére a fájdalom és kétségbeesés könnyei, melyek senki előtt le nem hullottak volna az egész — egész világért!

Igen, midőn éltünk napja alkonyán van már, midőn bágyadt szemünk a boldog gyermekornak távolban kéklő hegyeire pillant, itt előnkbe lép a megdicsőült anya alakja, s annak reánk vetett kedves tekintete enyhülést ad lelkünk- s testünknek!

Hogy az ily nagy hatás mellett, milyet az anya gyermekére gyakorol, a nevelés még sem adja meg a kívánt eredményt, annak okai különbözők. A legszembeötlőbb okok egyike az anyáknak a gyermeknevelés körül tapasztalt általános tudatlansága. A fontos anyai hivatás követeli, hogy a nő, ki ezen magasztos hivatás kötelmeit teljesíteni akarja, magát folyton tovább képezze és tökéletesítse. Azon anya, ki zajos multságokban keresi életörömeit idegen kezekre bizván gyermekét, felette vét hivatása el-

len; úgy szintén hibát követ el azon anya is, ki sohasem lép ki a házból, ki folyton csak a szoba négy falait őrzi, ki nem törődik a körébe tartozó világmozgalmakkal s ki tovább nem képezi magát. Mert ilyképen gondolatainak látköre napról-napra szűkebb határok közé szorítottatik, szellemileg törpül s mindenben hátra marad.

Az anyai hivatás feladata valóban magasztos és szép, de nehéz is egyszersmind, mert a társadalom felette nagy felelősséget követel tőle; ámde ha működését tiszta és való szeretet kíséri, ha utain a tudomány fénye világít, el nem tével.

Hogy a nevelés, dacára azon nagy hatásnak, melyet az anya gyermekére gyakorol, még sem adja meg a kívánt eredményt, annak főokául — mint fennebb is mondtuk — az anyáknak a gyermeknevelés körül tapasztalt általános tudatlanságát tartjuk. Bármit határozzon a nevelés ügyében a törvényhozás, bármennyit áldozzanak a kormány, a hatóságok, felekezetek népiskoláinknak, felső tanintézeteinknek a haladás jelen magasb igényeinek megfelelő módon való javítására, keveset fognak elérni mindaddig, míg az ifjú nemzedék a szülői házban való neveltetésére több gond fordítottatni nem fog. Az otthon alapja a társadalomnak; ezen otthonban, a családi körben kell azon képzőintézetet keresnünk, mely társadalmi, művelődési történetünkben sokkal magasabb polcot foglal el, sokkal nagyobb jelentőséggel bír, mint a világ legnagyobb híré egyeteme.

A gyermek házi neveltetésében kell keresnünk a bajt, ezt kell javítanunk, a közigazgatás a család szentélyébe nem hatolhat s ezt ellen-

 Mai számunkhoz két és fél iv melléklet van csatolva.

őrizni nem képes. A család beléletére csak közvetve lehet hatni az által, ha világos érvekkel győzzük meg a szülőket, hogy gyermekeik jövő boldogságát az eddig közszokásba vett nevelési rendszerük segélyével (ha ugyan rendszerről szólni lehet) elő nem mozdíthatjuk.

A házbani nevelés nehézségeinek legfőbb része az anyának jutott osztályrészül; s hogy az anya eme feladatának kellően megfelelhessen, nem szabad a fentebb nevezett tudatlanságban sínlódnie s épp azért a nőnevelést kell másképp idomítani mint az jelenleg áll, ha azt akarjuk, hogy a nevelés ügyében lendítsünk valamit.

III.

Az anya többnyire otthon töltvén idejét, a gyermeknevelés leginkább ő reá bízatik, s épp azért kivált arra kell figyelemmel lennie, hogy őt gyermekei tiszteletben tartsák. E tekintetben az anyának is alkalmazkodnia kell bizonyos szabályokhoz, melyeket itt közlünk.

Mindenek előtt hasson oda, hogy gyermekei engedelmesek legyenek.

Az engedelmisség az ifjúság első kötelessége és elengedhetlen föltétele minden nevelésnek; nélküle a nevelés fárasztó munkája siker nélkül marad. Adhatunk mi akármily nagy szabásu erkölcsi oktatást, előjárhatunk bármily jó példával, megfeszíthetjük mi összes erőnket arra nézve, hogy őket boldogokká tegyünk, s ha e mellett hozzá nem szoktattuk őket ahhoz, hogy feltétlenül engedelmeskedjenek, kárba veszett minden szavunk s hiába való volt minden fáradozásunk.

Azonban jól értsük meg e szót »engedelmesség« Azt ugyan nem nevezhetjük engedelmességnek, ha pl. a gyermek meg is tett valamit, de csak hosszú vonakodás után, e mellett hanyagul, számos kérelem vagy fenyegetés után; ez bizony nem engedelmesség! A gyermek akkor engedelmes, ha a nevelő akaratát rögtön, kedvvel és pontosan teljesíti. Az nem elég, hogy a gyermek csak akkor engedelmeskedjék, ha megértette, hogy mért kell engedelmeskednie; mert hiszen tagadhatatlan, hogy vannak oly pillanatok, a midőn az okok felsorolására idő sincsen, avagy az okok olyanok is lehetnek, hogy azokat a gyermek fejletlen esze még fel sem fogná.

Állításaim közelebbről való megvilágítására álljon itt a következő példa:

Tegyük fel, hogy egyetlen leányunk megbetegedett; orvosságot nyújtunk neki, hogy bevegye, mondván: »Ime, édes leányom, itt az orvosság, melyet bevenned kell, hogy mielőbb ismét egészséges lehess.«

»Nekem nem kell orvosság!« — mondja a leány.

»De, édes leányom, szükséged van reá, vedd csak be! Ismét egészséges lesz.«

»Nem akarom,« — mondja ismét a leány.

»De, kedves leányom, az orvos is azt mondta, hogy ezt be kell venned.«

»Nem veszem be!« — védekezik a leány.

Az anya folyvást igyekszik meggyőzni gyermekét arról, hogy az orvosságot bevennie okvetlenül szükséges. A hosszú és mind e mellett hasztalan rábeszélés után nem marad más hátra mint erőszakot használni vagy pedig az orvosságot kidobni.

A helyett, hogy igénybe venné tekintélyét és szigorát, hosszan magyarázgatja gyermekének, hogy az orvosság használata valami kikerülhetetlen; de az anya fáradozása sikertelen.

Nem régen történt még, hogy bizonyos anyánál ehhez hasonló eset adta elő magát; a gyermek nem akarván bevenni az orvosságot, a gondatlan anya azt kiöntötte. Midőn az orvos ismét látogatást tett a háznál, az orvosság sorsát az anya eltagadván azzal hitegette az orvost, hogy az előirt gyógyszert meghagyása szerint vette be a gyermek. Az orvos, midőn a betegség rosszabbra fordultát látta, azt hívé, hogy az előirt gyógyszernek nem volt hatása, minek folytán mást irt elő. Ujabb harc keletkezett ekkor az anya és gyermeke között. A gyermek újból vonakodott, s a gyenge anya ismét hátrált. A láz fokokint emelkedett. Az orvos csodálkozva látja, hogy gyógyszereinek nincs hatása s végre kijelenti, hogy itt már minden segítség hiába való. E hír hallatára a megrémült anya, bár későn, bevallotta az orvosnak, hogy rendelvényeit nem méltatta figyelemre. Az anya ezen egyetlen gyermeke csakugyan meg is halt

Képzeltetjük már most e szerencsétlen anya kínjait, miket egyetlen gyermeke hült teteménél szenvedett; elképzeltetjük ama iszonyú fájdal-

mait, melyek keblét dúlták akkor, midőn meggondolta, hogy gyermeke kora halálát ő maga idézte elő.

Ily módon már nem egy gyermeknek kellett korának tavaszán a rideg sírba szállania, mi bizonynyal meg nem történt volna, ha a szülők ideje korán engedelmessegre szoktatták vala gyermekeiket . . .

A szülők mulhatlan kötelessége meggyőzni gyermekeiket arról, hogy nekik csak is az tétetik kötelezővé, a mi egyszersmind javukra is szolgál. Szükséges ez már azon okból is, hogy a gyermek tehetségei ébresztessenek és fejlesszenek.

Ez okból szoktassuk gyermekeinket ideje korán az engedelmessegre és akaratunknak készséggel való alávetésre; hadd tudja meg, hogy neki mindenkor késedelem és vonakodás nélkül kell engedelmeskednie. Ilyennek kell lennie a valódi engedelmessegnek, ha pedig nem ilyen, akkor nevelésünket siker nem koronázhatja s a családi körben sem lehet fentartani a rendet.

Lássuk most, mily módon lehetséges a gyermeket az engedelmessegre szoktatni?

Mindenekelőtt ne parancsoljunk a gyermeknek olyasmit, a minek keresztülvitelét elengedhetetlen szükségnek nem tartjuk

Az engedetlenségre leginkább csábit az, ha a gyermeknek valamit parancsolnak s nem követeljük a parancs pontos végrehajtását. Így tanulja a gyermek könnyedén venni a szülők parancsát, úgy ejtetik csorba a szülők tekintélyén.

»Piroska! ne nyulj az imakönyvhöz« — mondá az anya leányához, ki az asztalon fekvő imakönyvet akarta kezébe venni.

Piroska megállt egy pillanatig, de csakhamar ismét kezébe vette a könyvet.

»Nem hallottad parancsaimat? Nem mondtam-e, hogy a könyvet nem szabad bántani?« — kiált az anya. »Miért nem engedelmeskedel?«

Piroska ismét megállt egy darabig, de újból kezébe vette a könyvet s játszadozott tovább vele, miközben az imakönyv a padlóra esett.

Az anya gyorsan felállt a székről és dühében jól elverte leányát.

»Most már tán fogsz engedelmeskedni, te csúnya leány!«

Erre Piroska hangos zokogással felel; az anya pedig a földre ejtett könyv után nyúlva, félig siró hangon mondja: »Igazán nem tudom, hogy gyermekeim miért nem engedelmeskednek nekem«

Ehhez hasonló jelenetekkel vajmi gyakran találkozhatunk; s hogy ez így van, azon csodálkozunk sem lehet; hisz az anya maga okozója gyermeke engedetlenségének, mivel idejekorán nem szoktatta őt arra, hogy első szavára engedelmeskedjék úgy, hogy ne legyen szükség még másodsor is mondani a parancsot.

Lássunk más példát.

Egy verőfényes napon sétálás közben a városon kívül találtam magamat. Egyszerre az ég boltozatán sötét felhők keletkeztek, melyekből csakhamar sűrűn hullt alá az eső. Visszafordulván nem sokára egy jómódú gazda házába sikerült a záporos elől menekülnöm. A szobában vagy fél tucat gyermek szaladgált az asztal körül, oly rettenetes zajt csapva, hogy a házi gazdával, ki a kandalló mellett nyugodtan ült, szót sem válthattam. Midőn észrevette, hogy a gyermekek verseny zaja kellemetlen benyomást tett reám, felszólította őket, hogy legyenek csendesen. De a gyermekek, mintha atyjok szavát nem is hallották volna, zajos játékukat csak tovább folytatták. Az atya újból és nyomatékosabban adott kifejezést parancsának, mondván: »Fogtok-e hallgatni?« — »Azt akarjátok-e, hogy elővegyem a korbácsot?« Ámde a gyermekek, hozzá szokva lévén ily fenyegetésekhez, melyek soha sem teljesültek, ép úgy viselték magukat, mintha mi sem történt volna; ordítottak és futkostak tovább. Végre az atya lehangoltan szól hozzám: »Valóban nem tudom, mit miveljek e vásott gyermekekkel. Isten ostorát látom bennök!«

E kép eléggé mutatja, hogy e gyermekeknek tudatlan, lelkiileg erőtelen atyjok volt, ki mintegy készakarva tanította őket az engedetlenségre. Nyomban meg kellett volna fenyíteni a gyermekeit, mihelyt első szavára nem engedelmeskedtek.

Látni ebből, miként büntetik a szülők önmagukat, ha nem törekeshnek arra, hogy parancsolataik tiszteletben tartassanak.

Avagy talán nehéz munka az, a gyermeket engedelmességre szoktatni? Éppen nem!

Bizonyságul felhozhatjuk ama példát is, hol Piroska nem engedelmeskedett anyjának, míg csak meg nem fenytetett.

Miként járt volna el a gondos és értelmes anya ezen alkalommal?

Bizonynyal szeliden és határozottan azt mondotta volna: »Kedves gyermek, e könyv az én imakönyvem; az nem játékszer, én imádkozni szoktam belőle.« A gyermek tán pillanatig gondolkozni fog a mondottak felett, de vágyát legyőzni nem bírván, újból a könyv után nyúlni fog. Mire az anya leányához közeledik, vagy pedig magához hívja őt, komoly tekintetet vet reá és így szól hozzá: »Édes gyermekem, én megtiltottam neked e könyvet kezudbe venni s te még sem engedelmeskedtél. Nagyon fáj az nekem, hogy téged ezért most meg kell büntetnem!« Piroska sirni kezd s szentül igéri, hogy ezentul már engedelmes lesz. Azonban mind hiába való; az anya tovább folytatja beszédét: »Te engedetlen voltál s nekem kell téged megbüntetnem.« A leány folyton hangosan zokog, de az anya ezzel mitsem törődve, a leányt gyégeden megfenyíti. Mire ismét úgy szól hozzá: »Felette fájlalom, hogy kénytelen voltam téged megbüntetni, hisz jól tudod te, mint szeretlek.« Ezután a lányt a szoba valamely távolabb helyére állítja, hol néhány pernyi időtartamot magá nyosan kell töltenie, ezt pedig azért teszi, mert jól tudja az anya, mily hatalmas befolyása van a magánynak a magába térésre s a mélyebb bevésésre azon erkölcsi oktatásnak, mely ilyenkor a gyermekhez intéztetni szokott. A kitüzött idő letelte után az anya magához szólítja a leányt, mondván neki: »Mebántad-e már, édes gyermekem, hogy engedetlen voltál?« A gyermek bizonynyal »igen«-t mond. »Vigyázni fogsz-e jövőben magadra?« . . . »Igen, édes anyám!« — »Most tehát megbocsátok neked.«

Ha azt hiszi valaki, hogy e leány a lefolyt jelenet után kevésbé fogja szeretni anyját, avagy hogy kevesebb tisztelettel fog ragaszkodni hozzá, az nagyon csalódnék.

Arról meglehetünk győződve, hogy a nyert figyelmeztetés hatása el nem marad s hogy jövőben az anya tilalma ellen mit sem fog csele-

kedni. Az ily jelenetnek a gyermek szivében állandó nyoma marad, s a gyermek parancsnak fogja tekinteni az anya minden szavát.

Mintha csak hallanám itt mondani az anyát: »Ugyan kinek van annyi ideje, hogy így foglalkozzék gyermekeivel.«

Arra én csak azt mondom, hogy háromszor kevesebb idő szükséges a jól, mint a kevésbé fegyelmezett család vezetésére. A kötelességek pontos, lelkiismeretes és észszerű teljesítése az időnyerés egyedüli eszköze.

Avagy félbe nem szakítja-e munkánkat százszor meg százszor és nem untat-e minket a gyermekek folytonos engedetlensége? Kinek van annyi ideje, hogy megkezdett munkáját minduntalan félbe szakítsa szemmel kísérendő a rakoncátlan gyermekeket?

Csak nézzük meg amaz anyát, midőn alkalmatlankodnak néki az oly gyermekek, kik hozzá szokvák tenni azt, a mi nekik tetszik. Az anya valami munkával van elfoglalva pl. ingvarrással; az ingre nagy szüksége lévén, a munkával sietni iparkodik. Tekintsünk reá és szánni fogjuk őt. Folytonosan kell gyermekeit szemmel kísérnie s minden percben kénytelen őket feddni. A kis Ödön az asztalra mászik, Ottó meg atyja szekrényét nyitogatja s a kis Emil kocsiját az alvó kis leány mellett kalapácsal töri darabokra. Az anya feje immár szédüül a nagy zajtól s csodálkozva látja, hogy az ő gyermekei nagyobb lármát csapnak, mint a szomszéd gyermekek.

»Ottó! ne nyitogasd azt a szekrényt; a papa megharagszik!« — kiált végre az anya Ottó meg abban hagyva ezt, Ödönhöz siet, hogy őt az asztalról leránthassa.

»Emil! ne zörögj már annyit!« — figyelmezteti őt az anya. Ámde a kis Emil tovább folytatja dörömbölését, mintha anyja tilalmát nem is hallaná. Az anya felugrik dühében, kirántja Emil kezéből a kalapácsot és csonka kocsit s hatalmas ütással rendre utasítja őt; de alig hogy munkájához ülhetett, Emil ismét falovát veszi elő s azt csapdossa földhöz . . . De nem akarom e kép ecsetelését tovább folytatni; kiki látja, hogy nem túlozok; ily jeleneteknek gyakran lehetünk szemtanui.

Szóljunk valamit az ily körülmények közt

lévő anyának, bizonynyal az lesz a felelete, hogy nincs annyi ideje, a mennyi a gyermekek helyes nevelésére szükséges. Dehogy nincs; ideje van, de hiányzik a képesség és szilárd akarat. A ki képes, vagy a ki akarja gyermekét helyesen nevelni, az nemcsak időben, de munkában is nyer.

Krajcsik Soma.

Árlejtési feltételek Bács-Bodrogh megye székházának kibővítése és megtoldása iránti építkezés biztosítása tárgyában.

(Folytatás és vége.)

Vállalati különleges feltételek.

6. §.

A vállalkozó köteles a rajzokat és megrendeléseket átvenni s a megrendelt munkát a meghatározott határidőre a legpontosabban beszolgáltatni; ellenkező esetben mindennapi késedelemért a kikötött határidő után következő naptól kezdve a tényleges szállításig naponként 20 frt azaz húsz forint, a vállalkozó által letett biztosítékból bírságképen az építettő alap javára levonatik.

7. §.

Az összes hengerezett vastartók a vállalkozó által s legjobb minőségű ólom-pírral (minium) mázolandók be és csak is így vétetnek át.

8. §.

A vállalkozó köteles minden, súly szerint szállít-

tandó munkát egy általa készített szállítási jegy s ellenjeggyel az építés helyszínére küldeni és az ellenjegyeket a kereseti kimutatásoknál szolgálendő adatkul az építésvezetőség által aláíratni, mely alkalommal a darabok száma, azoknak súlya és kifogás nélküli átvétele bizonyíttatik.

9. §.

Az összes vasnemű szállítmányok az átvételnél az építésvezetőség jelenlétében az építés helyszínén megméréndők és a tárgyak árai a vállalkozó részére csak talált súly után és tekintettel a szerződésileg elvállalt egységárakra számítandók fel.

10. §.

A fentebbi pontozatok értelmében szállított vastárgyakért járó kereseti összegek utalványozása és kifizetése az általános feltételek 29 és 30. §§-ban foglalt határozatok szerint eszközöltetik.

11. §.

A szállított vastárgyak jó minőségeért és tartósságáért a vállalkozó az általános vállalati feltételek 32. §-ban kikötött két évig jótálland, mely idő lefolytaig a netalán szükségesnek mutatkozó kijavítások vagy újból való előállítások költségei a vállalkozót terhelik.

B) Öntöttvas-munka.

1. §.

Az építésnél felhasználandó öntöttvas tárgyak a legjobb minőségű, finom szemcséjű vasanyagból, a művezető tervei szerint állítandók elő. Az öntést mindenestre függélyesen és semmiesetre vízszintesen kell végrehajtani, az oszlopok szigorúan rajz szerint készültek és tisztán határoltak legyenek; hibák, különösen öntési hibák az öntöttvas részeiben semmi esetben nem tűretnek s ha ilyenek előfordulnának, az azokat tartal-

T Á R C A.

A SZENVEDÉLY HULLÁMAIN.

Beszély.

Irta: Csejthey T. Zoltán.

(Folyt. és vége.)

Néhány hét múlva ezen esemény után két férfiú sétált fel és alá Virághalom utcáján; az egyik Náray Szilárd, a másik Kiss Jónás a falu lelkésze és Szilárd keresztatyja. Náray Szilárd egyike volt azon arcoknak, melyek mélyen bevésődnek az ember emlékébe. Égő, forró szenvedély minden vonásban; a halvány archoz úgy illenek azok a sötét, fekete szemek, a melyekből bátorság, hő indulat ragyog ki. Kiss Jónás, a falu lelkésze, ősz aggastyán, kinek az élet viharai mély barázdákat, redőket véstek homlokára. Ő pártfogója volt Szilárdnak, egyedüli igaz, jó barátja; hisz' Szilárdot ő reá bizta haldokló atyja. Egy darabig szóttalanul haladtak egymás mellett.

Végre Kiss Jónás töré meg a csendet.

„Tudtam én azt Szilárd, hogy a te gyermekies álmaid nem teljesednek. Hogy is gondoltál te arra, hogy a milliomos, a gögös Virághalmi neked, a szegény

szolgabirónak, adja leányát, megmondtam én azt neked előre ugy-e?”

„Igen atyám!” Sóhajtá Szilárd.

„Azt is tudtam — folytatá némi szünet után a lelkész — hogyha te megkéred Margitot, vége lesz hivatalodnak. Virághalmi tekintélyes, befolyásos ember ám a megyénél, aztán pénzzel lehet ám embereket találni, kik apróbb hibákat büntettekbe varázsolnak ajkukon és az ember rendesen elhiszi másról a rosszat. Így történt ez veled is Szilárd.”

„Az öreg Virághalmi fosztott volna meg hivatalomtól atyám?” Kérdé Szilárd.

„Senki más,” felelé határozottan a lelkész.

„Ugy nincs már többé más hátra reám nézve, mint a halál: golyót röpitek agyamba és vége lesz mindennek.”

„Ne légy gyermek Szilárd!” szólt meghatottan az öreg. Huszonhat éves korában az ember ne gondoljon a halálra, ha nem megy minden úgy, mint ő akarja.”

„Pedig számomra nincs más vigasz, mint a halál.”

„Olyan hazának vagy gyermeke — felelé lelkesülten az öreg, — melyeknek szüksége van ifjú, munkás karokra, és ha egyik pályádon a dölyf, az irigység nem enged működni, ha lerombolhatatlan akadályokat gördítettek elődbe, ha érzed, hogy nem vagy képes azokat lerombolni, marad még mindig pálya, a

mazó darabok az építés helyéről a vállalkozó költségén azonnal eltávolítandók.

Az oszlopok s a rajtuk nyugvó vaslemezek és szekrények alsó és felső felületei szorgosan összegyalulandók, hogy az érintkezés tökéletes legyen.

2. §.

A szállítandó tárgyaknak az építési helyre való szállítása, valamint a föl- és lerakódás is a vállalkozó költségén történik, a ki egyszersmind köteles az elhelyezés és felszereléshez szükséges szakmunkásokat, minden kártérítési igény nélkül az építés vezetőség felszólítására azonnal a megfelelő számban a helyszínére állítani.

3. §.

Az öntöttvas munka szállítására három havi szállítási idő állapítottatik meg.

4. §.

A vállalkozó köteles a rajzokat és megrendeléseket átvenni s a megrendelt munkát a meghatározott határidőre a legpontosabban beszolgáltatni; ellenkező esetben minden napi késedelemért a kikötött határidőre következő naptól kezdve a tényleges szállításig naponként 20 azaz húsz forint a vállalkozó által letett biztosítékból vagy keresetéből bírságképen az épített alap javára levonatik.

5. §.

Vállalkozó köteles minden, súly szerint szállítandó munkát egy általa készített szállítmányi jegy- és ellenjeggyel az építés helyszínére küldeni és az ellenjegyeket a kereseti kimutatásoknál szolgálendő adatkul az építésvezetőség által aláíratni, mely alkalommal a darabok száma, azoknak súlya és kifogás nélküli átvétele bizonyíttatik.

6. §.

Az összes vasnemű szállítmányok az átvételnél az építésvezetőség jelenlétében az építés helyszínén megméréndők és a tárgyak árai a vállalkozó részére csak a talált súly szerint és tekintettel a szerződésileg elvált árakra számítandók fel.

7. §.

A főnebbi pontozatok értelmében szállított vastárgyakért járó kereseti összegek utalványozása és kifizetése az általános föltételek 29 és 30. §§-ban foglalt határozmányok szerint eszközöltetik.

8. §.

A szállított vastárgyak jóminőségeért és tartósságáért vállalkozó az általános feltételek 32-ik §-ban kikötött két évig jótálland, mely idő lefolytáig a netalán szükségesnek mutatkozó kijavítások vagy újból való előállítások költségei vállalkozót terhelik.

C) Kovácsoltvas-munka.

1. §.

A használandó kapocvasaknak a legjobb minőségű kovácsolt vasból kell készülniök. Szerkezetük: a karikákkal összekötött zár. A legrövidebb kapocvasnak is legalább 2 részből kell állnia, hogy az kellőleg megfeszíthető legyen.

A forrasztások nagy gonddal legyenek kovácsolva, hogy sem elégtelen, sem elégett forrasztásu kapocvasak az épületre ne szállíttassanak, mert az ilyenek minden kártérítés nélkül az építésvezetőség által visszautasíttatnak.

2. §.

A kapocvasak szállítására 6 heti szállítási idő állapítottatik meg.

A kapocvasak emeletenként csoportosítva fog-

hol azok az akadályok nem érhetnek. Gondolkozz csak, és találni fogsz olyat. Fiatal vagy, szép tehetségeid vannak, és tudja az ég mit rejt magában a jövő.“

Ezzel elértek a lelkész házikójához.

„Köszönöm atyám tanácsát, követni fogom,“ — mondá Szilárd, ezzel szívélyesen üdvözölték egymást és elváltak. — — — — —

Másnap az a hír terjedt el a faluban, hogy Náray Szilárd eltűnt. Selyem ángyi a falu bõrharangja állítja, hogy a falun átmenõ katonaság között látta.

Persze senki se hiszi el neki.

B bõl jönnek haza a magyar katonák.

Néhány napig megállapodnak a fővárosban, mert az a hire jár, hogy a főhadparancsnok szemlét tart felettük. Az egész fővárosban nem beszélnek másról, mint egy fiatal huszár-főhadnagyról, kinek a főparancsnok személyesen fogja mellére tűzni az érdemkeresztet. Ha végig megy a főváros utcáin, minden ablakból egy női arc mosolyog reá és nem egy polgár vonja odább nejét, ha vele az utcán találkoznak.

Nem csak hős az, hanem szép legény is ám. Az a beforradt vágás ott a homlokán olyan jó áll szomorú, halvány arcához. A szép nyalkán kipödört ba-

jusz, azok az égõ fekete szemek, esõkolni valók (sugogják a nõk ajkai.)

Szerencsés fickó vagy te Szilárd, — szól hozzá egy katona barátja sétaközben.

Ne irigyeld azt a szerencsét, szól ez nagyot sóhajtvá.

Nem irigylem barátom, hanem bámulom.

Belépnek a „Korona“ kávéházba. Vig ifjú sereg van ott, kik „éljen“-nel fogadják a belépõ harcosokat. Egy ifjú kilép a csoportból és Szilárd felé tart. Fényes ruházata elárulja a fővárosi dandy-t.

Hozott isten Szilárd, — szól kezét nyujtvá.

Bocsánat uram nem ismerem.

Annyira megváltoztam volna? Én Bányai József vagyok.

Józi! Kiáltja Szilárd és egy hosszú ölelés következett. Ifjúkori barátja, jogász pajtása volt ez Szilárdnak, együtt forgatták a „Corpus-juris“-t a padlás szobában s most Bányai fővárosi ügyvéd. A jó barátok helyet foglalnak.

Mikor voltál Virághalmán? Kérdi Bányai.

Majdnem két éve lesz, hogy elhagytam.

És azóta nem hallottál semmit.

Mem barátom.

Úgy fogjad és olvassad, — szól barátja egy hirlapot nyujtvá Szilárdnak.

nak az építésvezetőség által megrendeltetni és ugyan-
csak azon sorrendben átvétetni.

3. §

A szállítandó kapocsvasaknak az építési helyre
való szállítása, valamint a föl- és lerakódás is a vál-
lalkozó költségén történik, a ki egyszersmind köteles
a felszereléshez szükséges szakmunkásokat, minden kár-
térítési igény nélkül az építésvezetőség felszólítására
azonnal a megfelelő számban a helyszínére állítani.
Minden kapocsvas a megrendeléshez képest folyó szám-
mal látandó el, hogy minden zavar elkerültessek.

4. §

A vállalkozó köteles a megrendeléseket átvenni
s a megrendelt munkát a meghatározott határidőre a
legpontosabban beszolgáltatni; ellenkező esetben min-
den napi késedelemért a kikötött határidőre következő
naptól kezdve a tényleges szállításig naponként 20 ft,
azaz húsz forint, a vállalkozó által letett biztosítékból
vagy keresetéből birságképen az építető alap javára
levonatik.

5. §

A vállalkozó köteles minden, súly szerint szál-
lítandó munkát egy általa készített szállítmányi jegy-
és ellenjeggyel az építés helyszínére küldeni és az el-
lenjegyeket a kereseti kimutatásoknál szolgáló ada-
tokul az építésvezetőség által aláírtni, mely alkalom-
mal a darabok száma, azoknak súlya és kifogás nél-
küli átvétele bizonyíttatik.

6. §

Az összes vasnemű szállítványok az átvételnél az
építésvezetőség jelenlétében az építés helyszínén meg-
méréndők és a tárgyak árai a vállalkozó részére csak
a talált súly szerint és tekintettel a szerződésileg el-
vállalt árakra számítandók fel.

7. §

A föntebbi pontozatok értelmében szállított vas-
tárgyakért járó kereseti összegek utalványozása és ki-
fizetése az általános föltételek 29. és 30. §§-ban foglalt
határozmányok szerint eszközöltetik.

8. §

A szállított vastárgyak jóminőségeért és tartós-
ságáért vállalkozó az általános feltételek 32-ik §-ában
kikötött két évig jótálland, mely idő lefolytaig a ne-
talan szükségesnek mutatkozó kijavítások vagy újból
való előállítások költségei vállalkozót terhelik.

Ács munka.

1. §

A vállalkozó köteles az összes ácsmunkát egész-
séges, teljesen száraz és télen vágott fából szállítani, a
fát a megszabott méretek szerint akként kidolgoztatni,
hogy a fekdal egyenletes és sima legyen. A törzskö-
zépén keresztül metszett fából gerendákat felhasználni
nem szabad.

2. §

A szükséges ajtófélfák a befaizásra alkalmas
fejfákkal szállítandók.

3. §

A eszerépfödés alá készítendő lécezés, — valamint
a fűdélorom felületén szükségendő deszka-borítás egye-
nes, lehetőleg tiszta és esomó nélküli deszkák, —
illetőleg lécezből a költségvetésben megszabott mére-
tekkel szállítandók, melyek oldalsíkjai egymáshoz az
építésvezetőség utasításához képest illesztendők.

4. §

A fűdélzék szerkezete tökéletesen az építésveze-
tőség utasítása és az általa kiadott keresztmetszetek és
fűdélzék alaprajzi adatok szerint készítendő s a leg-

Szilárd átvéve a hírlapot és olvasni kezdett. Alig
pillantott azonban a sorokra, arca elsápadt és hirtelen
felkiáltott: — Lehetetlen! óh Istenem! — — Ezzel
felugrott és elrohant — — — — —

A lap újdonsági rovatában ez volt olvasható.

„Virághalmán V. F. gazdag földbirtokos leánya
menyegzője napján a helység tavába ugrott. Azonban
egy halász kimenté. Felépüléséhez kevés a remény. A
leány vőlegénye egy a fővárosi körökben előnyösen
ismert, tehetséges fiatal ügyvéd.” — — — — —

Szilárd végig rohant az utcán, egyenesen a ka-
szárnyához.

Borongó árny volt szemeiben és valami keserű
vonás ajkai körül. Azt a sajátságos vonást pedig a
fájdalom, a bánat vési az arcokra. Berohant most a
kaszárnyába, felpattant lovára és elvágtatott. A ka-
puban álló ör bámulva nézett utána. Szilárd pedig
vágtatott tova, nem gondolva semmivel, holnap di-
csőségével, a vesztett katonai becsülettel, csak egy
gondolat járta át agyát: mégegyszer látni a hű Margitot.

Virághalmán a rendes kerékvágásban folyt az
élet. Oly változatlan egyformaságban találunk min-
dent, mint a mikor elhagytuk.

Szilárd eltűnése után Margit mindennap halvá-

nyabb lett. Nem szólt senkinek, titkolta bánatát. Csak
midőn délutánoként kilovagolt az erdőbe és ott leült
a fa alá, hol utoljára találkozott Szilárddal, ott a fák
árnyában, hol nem látta őt senki, csak a fák galyain
csiesergő madarak, az élettelen szeder, eszerje, kuszó
növény és a zöld lomb, ott utat engedett fájdalomnak.
Ide hozta jól őrzött bánatát, hogy itt ápolja, gyara-
pítsa, mint valami kedves magzatot. Minden virág,
minden fa, az eltávozott kedvesre emlékeztette és sze-
mei elé varázsolá. Feltűnt emlékében az az örökké
feledhetetlen pillanat, melyben feledve volt minden,
melyben a szív — a szívvel beszélt. Fájdalmas volt
ez időre visszaemlékeznie, midőn szívök megnyílt egy-
másnak. — Oh boldog vissza nem térő órák — só-
hajtá ilyenkor — életnek elvesztett örömei. Így töl-
té életét napról-napra hervadva, mint a róza az őszi
szél esőkjától. Egy napon kérő jött a házba, gazdag,
tekintélyes, minő az öreg Virághalminak tetszett. Már
el volt határozva a menyegző. Margit nem szólt sem-
mit, jól tudta azt, hogy azon napot nem éli.

Egy ködös őszi napon kiment a tó partjára.

Merengve nézett a tó sima tükrére, melyben sa-
ját arcát látta vissza tükröződni, s úgy tetszék neki,
mintha még egy arcot látna ott a magáé mellett,
mely mosolyogva intett neki, Szilárd arca volt az.

nagyobb pontosság- és szakavatottsággal egybekötve szilárdan előállítandó; az egyes faneműeknél megszabott keresztmetszet, méretei szigorúan megtartandók, tehát a vállalkozónak a megállapított szerkezet és méretekkel semmi szín alatt eltérni nem szabad, és kötelességévé tétetik, hogy netalán ebbéli észrevételeit még jókor az építésvezetőségnek bejelentse.

A fődélszék felállításához és szoros összekötéséhez szükséglenő vastárgyak mint kapesok, csavarok s. a. t. mint a fődélszék kiegészítő alkatrészei, vállalkozó által szállítandók minden további kárpótlás nélkül, miután ez a fődélszék egységárában már beemeltnek tekintetik.

5. §

A vállalkozó köteles mindazon anyagot, mely az építésvezetőség által nem teljesen száraznak, vagy a megszabott méreteknek meg nem felelőnek találtatik, minden kártérítés nélkül saját költségén az építés helyszínéről eltávolítani és helyette jó minőségű, használható anyagot szállítani.

6. §

Vállalkozó kötelezi magát, hogy az ács munkákat a megrendelés napjaitól számított 4 hó alatt teljesen bevégezi.

7. §

Vállalkozó köteles, a megrendelésekben kikötött szállítási határidőket pontosan megtartani, ellenkező esetben minden napi mulasztásért 20 frt azaz húsz forint bírságot tartozik az építettő alap javára fizetni.

8. §

A szállítandó anyagoknak az építés helyszínére való fuvaroztatása, azoknak föl- és lerakása a vállalkozó költségén történik.

9. §

A munkák előállításának lehető gyorsítása tekintetéből köteles a vállalkozó a szerint intézkedni, hogy az építés helyén a szükséghez képest mindig elég ügyes és alkalmas kézműves dolgozzon.

10. §

A szállított anyagok, valamint a végrehajtott munkák jóminőségeért az általános feltételek 32-ik §-ában kikötött 2 évi jótállási idő lefolytaig a vállalkozó felelős, és köteles minden, az általa átvállalt munkákon, ez idő alatt mutatkozó hiányt kártalanítás nélkül pótolni, illetőleg kijavítani.

11. §

A teljesített munkák és szállított anyagokért járó kereseti összegek utalványozása és kifizetése az általános feltételek 29. és 30. §§-ban foglalt megállapodások szerint történik.

Bádogos munka.

1. §

A tetőzetten előforduló lemezzel való befödések előállításánál csakis a legjobb minőségű 18-as horganyzott vaslemez használandó.

A vállalkozó köteles mindennemű felhasználandó anyagból egy mintát az építési bizottságnak bemutatni, mely bírálat alá veendő lesz és ez anyagok csupán a jóváhagyás után vehetők az előállítandó munkáknál használatba.

A tetőzetek befödésénél csakis oly jóminőségű, tiszta, egész kiterjedésében egyenlő vastag, símfelületű, hullám- és hólyagmentes lemezek használandók, melyekről a hajlításnál a horganyzás le nem pattog, ellenkező esetben a hiányos lemezlapok eltávolítandók és jó minőségűekkel pótolandók.

Vegyetek magatokhoz óh habok, vigyetek el hozzám! — Közelebb lépet a tó partjához és egy „Jövök Szilárd!” kiáltással a tóba ugrott. Egy halász kimenté és azóta Margit forró lázban fekszik. — — —

Ágyában fekszik, mint egy fehér márványszobor Margit. Szemeire kékes szemhéj borul. Senki sincs a szobában. „A betegnek nyugalom, csend kell,” mondák az orvosok. Az ablakfüggöny hasadékán besurran egy holdsugár, rezegve járja be a szoba zugait, azután átszáll nyugodni Margit hófehér arcára. A beteg kinyitja szemeit. A holdsugár rezgve szállong tovább és egy hervadt nefelejts esokorra repül, mely ott fekszik a kandalló párkányán. A beteg észreveszi ezt, ajkai lázasan susogják:

Szilárd! Emlékezel-e midőn e csokrot nekem adtad a tó partján, hogy vigyáztam reá, őriztem s most.... elhervadt, elsárgult. Semmim sincsen, csak te vagy az enyém!

A holdsugár elhagyja a csokrot és egy széken fekvő fehér ruhadarabra száll.

Az ott menyasszonyi ruhám — susogják Margit ajkai, — meny boldogság, öröm az másnak, nekem.... a halál.

Emlékszem már, myrtus koszorú volt fejemen.... akkor.... Szilárd hívott.... oda a tó mélyére.

Az őszi szél zúgva süvöltött el az utcán és meg rázta a szoba ablakait. Margit felijedt lázas álmodozásából.

Meghalok, rebegik ajkai, — a nélkül, hogy lát-nám.... meghalok..... Ott lenn a hideg sírban mily jó lesz majd pihenni, folyton, szünetlenül róla álmodozni.

— Jaj Istenem mi ez! — kiáltá hirtelen, mert úgy tetszék neki, mintha valaki az ablakot megzörgette volna. — Csak egy hervadt levél volt, — mondja Margit, melyet az ablakhoz sodort a szél. — — —

Az éj sötét leple borult Virághalomra. Az egész falu csendes, hisz mindenki már nyugalomra tért. Egy ablakban sincs világ. Az éj néma csendjében lódobogás hallatszik. Szilárd vágat az utcán keresztül, ki eljött, hogy utoljára lássa kedvesét. Egyenesen a kastélynak tart. Megállítja lovát és leszáll. A falu végén lódobogás hallatszik és Szilárdnak úgy tetszik, mintha a zajt több ló okozná.

-- Üldöznek! — kiált fel és ezzel átveti magát a kastély-kert palánkján. A hold gyönyörűen világított. Szilárd egy terebélyes akácára kuszik, annak egy ágáról el lehet érni Margit ablakát. Kopogtat az ablakon. Nem szól senki.

— Ott van ni a fán! — kiáltá egy hang.

— Végem van, szól Szilárd — de látnom kell őt.

2. §.

Minden lemezlap elegendő mennyiségű fogantyúval erősítendő a tetőzet deszkázatához és a vállalkozó az átvállalt munkák szilárd előállításáért kezeskedik és köteles minden kárt és hátrányt, mely hanyag előállítás által keletkezett, kárpótlás nélkül helyreállítani.

3. §.

A fekvő padlásablakok és kihágó ajtócskák előálló kereteinél a lemezfödény oly szélesen állítandó elő, hogy a víz kellőleg lefolyhassék és a padlásba ne szívároghasson.

4. §.

A lemezlapoknak köre való erősítésénél köteles a vállalkozó saját költségén lyukakat a kőbe furatni, melyekbe a fogantyúk ólommal beöntendők és azoknak fejei beförasztandók.

Mindazon vasrészek, melyek horgany vagy horganyzott vaslemezek, csövek vagy csatornák megerősítésére szolgálnak, szinte meghorganyzandók.

A csatornák minden 90^m/, a vizesövek pedig minden 2^m/ távolságban szabályszerűen megerősítendők.

5. §.

A bádogos munkák megkezdésekor köteles a vállalkozó elegendő mennyiségű ideiglenes tetőeresz-csatornákat az épületen készen tartani, hogy tartós esőzések alkalmával a vízfolyás akadálytalanul történhessék.

6. §.

Különös felügyelet kívántatik a forrasztásoknál, a forrasztó serpenyő kezelésénél és tűzveszély elhárítása tekintetéből szükséges, hogy a forrasztó serpenyő védő tálczával ellátva legyen.

7. §.

A villámhárítók mindenekben az építésvezetőség

által adandó részletes utasítás szerint készítendők el; a vállalati árban bennfoglaltatik az azokhoz szükséges összes anyag és munka, a nyilak hegyeinek tűzaranyozásával együtt; — valamint a megerősítési részek, továbbá a föld alá vezetéssel kapcsolatos összes munkák és anyagok előállítási díjja is.

A villámhárítókhoz szükséges nyeregvasak, rudak és faltartók súly szerint, a villámhárítók aranyozott végei, szigetelői darab szám szerint, a villámvezető kötelek pedig hoszmeterenként, a kötél vastagságának kimutatása mellett számítandók.

8. §.

Az anyag föl- és lerakolása, az építés helyszínére szállítása és a kész munkák felállítás vagy elhelyezése a vállalkozó költségén történik és ugyanő felelős minden ennél előfordulható károsodásokért, miután csak teljesen ép munkák és anyagok vétetnek át.

9. §.

A bádogos munkának felmérése az elszámolás tekintetéből úgy történik, hogy csakis annak valóságos hossza és szélessége fog felmérétni, minden tekintet nélkül a be- és lehajtásokra, miután csak az előállított kész munka számolható el.

10. §.

A bádogos munkák vállalkozója köteles olyan anyagokat felhasználni, melyek az építési bizottság által megfelelő minőségűeknek találtattak; az esetben, ha vállalkozó másnemű anyagot szándékozik felhasználni, köteles azt a nyert felszólítás után azonnal, minden kártérítési követelés nélkül, saját költségén eltávolítani s a helyett megfelelő mennyiségű anyagot szállítani.

Öklével bezúzza az ablakot, nem törődve azzal, hogy az üveg elvágja kezét, izmos karjával kirántja az ablakfát, az esörömpölve hull le a földre. Szilárd beugrik a szobába.

Ott fekszik az ágyon a beteg Margit. Szilárd odaborul. Megragadja kezét és csókjaival hailmozza. Jéghideg az. Margit kinyitja megtört szemeit, hosszasan rá néz Szilárd arcára, ajkai ezt susogják : szeretlek. Hátradólt vánkosaira és kilehelte lelkét.

E pillanatban feltárult az ajtó és a folyosón egy fegyveres csoport volt látható.

— Ha nem lehattünk egymáséi az életben —
ugymond zokogva Szilárd — legyünk egyek a halálban.
Ezzel pisztolyát szívére helyezé. Durranás hallatszott és Szilárd halva rogyott a földre. — — — — —

A virághalmi temetőben három sírhalm emelkedik egymás mellett. Virághalmi nem birta túlélni leányát, a temetés napján szívszélhűdés érte. A másik két sír Margit és Szilárdot rejti magában. Ott pihennek egymás mellett. Néha esténként egy agg férfiú térdel a sírhalmok előtt. Kiss Jónás az, a falu lelkésze. Zokogva borul Szilárd sírhalmára, ajkai rebegik: „Az

élet egy tenger, melynek hullámai a szenvedélyek, és mennyi örömet, boldogságot zúznak ezek össze!“ (Eötvös.)

SZENT MÁRTON MADARA.

(Elmefuttatás.)

Meghalt, nem most, hanem réges-régen Galliában (a mai Franciaországban) a toursi püspök; s a szomorú hívek Pannoniára veték szemüket, még pedig Sabaria (jelenleg Szombathely) városra, hol a szent élete s vitézsége miatt nagyhirű Márton lovaskatona lakott.

Követség által meg is hitták ezt püspöknek, de a szerény hős a nagy méltóságot nem fogadta el. „Erőszakkal elhozzuk úgy!“ kiáltottak a toursiak s fegyvereseket küldöttek a sabariai harefi után. Megtudván ez a közelgő vést, a ludak ketrece mögé bujt. A kandidátus főpásztor házának minden zegét-zugát összenézvén a kutatók, nem lelék akit kerestek s immár kifelé igyekeztek; midőn a ludak szokatlan zaja vissza csábítá őket s a ketrec mögött megtalálták Mártont, kit most már erőszakkal elcipeltek püspöknek.

11. §.

A bádogos munkák gyors előhaladása tekintetéből köteles a vállalkozó annyi munkást és segédet az épületen foglalkoztatni, a mennyit az építésvezetőség szükségesnek tart és követel.

12. §.

A tényleg végrehajtott bádogos munkákért járó kereseti összegek utalványozása és kifizetése az általános föltételek 29 és 30. §§-ban foglalt határozatok alapján történik.

13. §.

Az építésvezetőség által valamely munka előállítására kitűzött határidőt köteles a vállalkozó szigorúan megtartani; ellenkező esetben minden napi mulasztásért 10 frt azaz tíz forint bírságot tartozik az építető alap javára fizetni.

14. §.

A bádogos munkák jóminőségeért és tartósságáért a vállalkozó az általános feltételek 32-ik §-ban kikötött két évi jótállási idő lefolytáig felelős és kötelezi magát, hogy mindazon károkat és hiányokat, melyek a silányabb anyag, hanyag előállítás vagy ennek következtében az épület többi alkatrészein mutatkoznak, azonnal saját költségén kijavítandja, esetleg újból elkészítendi.

Cserépfedő munka.

1. §.

A felhasználandó cserépanyag a legjobb minőségű cserép legyen, a szokásos nagyságban.

A vállalkozó köteles egy minta-darabot az építési bizottságnak bemutatni, mely megbírálandó lesz, és elfogadás esetében megpecsételendő, és az építési irodá-

ban ellenőrzésül megőrzendő, a milyeneket azután a vállalkozó szállítani köteles.

2. §.

A cserépfedésnek a bádogfödéssel leendő összekötése a legnagyobb szorgalommal készítendő, úgy hogy a vízfolyás kellően eszközöltethessék és a padlásba ne szivároghasson; általában köteles a vállalkozó a cseréphéjazatot teljesen jól, szilárdul és szépen előállítani; minden oly hiányos és nem kellően szép cserépfedő munkát, mely az építésvezetőség által kifogás alá vétetik, azonnal eltávolítani és azt kártérítés nélkül saját költségén újból és megfelelőleg előállítani

3. §.

A cserepeknek az építés helyére szállítása, a le- és felrakodás, valamint azoknak a tetőzetre való felhordása a vállalkozó költségén történik.

4. §.

A vállalkozó köteles mindazon cserépanyagot, mely az építésvezetőség részéről a minta-darab minőségével megegyezőnek nem találtatik, az építés helyszínéről azonnal saját költségén eltávolítani és e helyett jó, használható anyagot szállítani.

5. §.

A cserépfedés kiszámításánál az élek, gerincek és szegélyeknél előforduló több munkáért és anyag el-faragásáért, valamint a felhasználandó vályu-cserepekért semmi külön költség föl nem számítható, hanem csakis a kész munka valóságos hossza és szélessége számolható el, minden hozzáadás nélkül.

6. §.

A vállalkozó köteles azon határidőt, mely a cseréphéjazat elkészítésére az építésvezetőség által kitűzetik, szigorúan megtartani, ellenkező esetben a mu-

Holta után a nevezetes főpap a szentek sorába iktattatott s emléke november 11-én tartatik, mely napon mindenik háznál, ahol t. i. tehetik, az asztalra sült lúd kerül, mely a nagy férfiú nevéől „Szent Márton madará“-nak hivatik. A fent elmondott jeles esemény megörökítésére Mainz tett ki leginkább magáért, hol évenként a papság s a nép lelkes ünnepet csapott a kitünő toursi püspök tiszteletére, mely alkalomra az egyház szolgálainak a nép igen sok ludat hordott össze. Innen származik a Márton napja és Márton lúdja. Sőt régi szokásnál fogva november 11-dikén egy pár kövér megkoppasztott ludat nyújt át a pozsonyi zsidóság ő felségének. Az említett község küldöttsége Pozsonyból Bécsbe gyalog viszi fel a hófehér szárnyaspárt, nehogy ez összezúzódjék vagy megrázódjék. E napra Szász Károlynak így szól egyik költeménye:

„Holnap Szt.-Márton napja lesz,
S ki urát szereti;
Mint Jámborné, kalácsot gyúr
S libát is süt neki.“

Már e csekély előzményből is látható, hogy a lúd a „lég urai“ közt nem utolsó, mi több: meleg tiszteletünkre nagyon is méltó. Nem is említve, hogy a világhírű „Álmoskönyv“ szerint lúdhúst enni jó s a

megfelelő számok a lotteriába betéve biztos (?) nyereséget hoznak; azt sem hozva fel, hogy a szomorú cigány ki a tollasok világában legjobban imádja Márton madarát, baja fölül kérdeztetvén, így szól: „Nagy a baj, uram, mert nem döglik a liba“, törekszik is beléndekmagvakkal gágogó szárnyasainkat, hogyha hozzájok férhet, megmérgezni s elhullasztani; a zsidóságot sem érintem, melynek a lúd két lábú szárnyas disznója, szive-lelke, mindene s él-hal azért; . . . bátran elmondható, miszerint Szent Márton madara az egész föld kerekén sülvé, főve, paprikásképen, rizs vagy köles kásával s egyéb módon elkészítve a legizletesebb ételek egyike, különösen megsült vére, töpörtüje s mája, mely utolsóra kiváló gond fordítottatik; a lúdpástétom fölséges volta pedig Plinius római természettudóst annyira elragadta, hogy így kiáltott fel: „Megörökítendő a lúdpástétom feltalálójának isteni neve!“ Így ragadta el a hév azt a magyar verselőt is, ki eképen szól:

„Elhajtanám a libát
Komáromig meztláb.“

Csak meg kell figyelni a libapásztorokat, mily lángoló és édes szenvedélylyel őrzik ezek Márton madarait s ha kérdezzük őket, micsoda foglalkozásúak?

lasztás által netalán bekövetkező hátráltatás és akadály, vagy ez által az épület más alkatrészein keletkezett károsítás, az ő terhére rovatik és az ebből eredt költségeket és károkat, valamint minden napi mulasztásért 5 frt azaz öt forint bírságot fizetni tartozik.

7 §.

A munka tartama alatt, annak erélyes haladása végett köteles a vállalkozó mindig elegendő számú és ügyes munkásokat az épületen foglalatostkodtatni.

8 §.

A teljesített munkák és szállított anyagokért járó kereseti összegek utalványozása és kifizetése az általános föltételek 29. és 30. §§-ban foglalt megállapodások szerint történik.

9 §.

A szállított anyagok, valamint a végrehajtott munkák jó minőségeért az általános föltételek 32. §-ában kikötött 2 évi jótállási idő lefolytáig a vállalkozó felelős és köteles minden, az általa átvállalt munkákon ezen idő alatt mutatkozó hiányt kártalanítás nélkül pótolni, illetőleg kijavítani.

Asztalos munka.

1 §.

A szállítandó asztalos munkák jó, száraz és lehetőleg csomó nélküli ép fából készítették, tisztán gyalulandók; az ajtókon és ablakokon a rajzok szerint netalán szükséges díszítmények költsége, az illető munkák egységi árában bennfoglalva értetik, ezek az asztalos munkák vállalkozója által tisztán és szilárdan eszközözendők, a párkányzatok és hornyolatok tisztán dolgozandók ki, és a fordulatok jól illesztendők egybe, általában a beléseknél és fordulónál semminemű repedések vagy nyílások észrevehetőek ne legyenek.

milyen büszke önézettel s ragyogó tekintettel vallják be, hogy ők „libapásztorok.“ Ritka is az a ház, hol szárnyasunk ne szerepelne s milyen nagy gondban részesül. Nem csak a ház asszonya, hanem a család feje is szívesen s örömmel vigyáz rá s eteti. Sőt e ténykedést nem szégyenelte második Károly francia király sem, ki a ludakat, e legkedveltebb szárnyasait, saját kalapjából táplálta. Épen ilyen alkalommal kívánt ő felségével szólni egy főúr, ki eképen nyilatkozott: „Míg felséged födetlen fővel van, addig tisztelem nem engedi, hogy szóljak.“ Mire a király viszonzá: „Bátran szólhat; mert kalapomat nem ön miatt vettem le, hanem lúdjaim végett.“ Az ilyen ragaszkodás mellett nem esoda, ha Szent-Márton madara, kivált a him, elszökvén, így zengjük a népdal szavait:

„A gúnárom elveszett,
Most keresni elmegyek;
Nincsen annak más jegye,
Szárnya töve fekete.“

Mint mindenki, úgy gágogó tollasunk szinte szereti a szabadságot; azért akár ketrecben, akár zárt kapuval bíró udvarban van fogva, igyekszik, ha lehet, kimenekülni, ha másképen képtelenség, tehát bármilyen nehezére esik is — kiszáll. Van is öröme, midőn a

A padolat lerakása előtt, a lom szárazságáról az asztalos tartozik meggyőződni, mert a padlóknak netáni megvetemedése vagy szét- illetve összehúzódása esetében magát a lomnak nedves voltával nem mentheti.

Ha a padolat a jótállási idő alatt 0.01 mm/ szélés hézagokat tüntet vagy bármily csekély mérvben megvetemednék, egészen újból állítandó elő; — a kijavítás csak oly esetben engedtetik meg, ha az oly tökéletes, hogy a hézagok alig észre vehetők, és megvetemedés nem mutatkozik.

2 §.

Kötelezi magát a vállalkozó, hogy az ablak- és üvegajtó-szárnyakat csakis száraz erdei fenyőből (Föhren), az ablak és üvegajtó tokokat vörös fenyőből (Lärchen), míg ellenben a többi munkákat közönséges, de egészséges és száraz fenyőből készíttetni.

3 §.

A vállalkozó kötelezi magát, hogy az eredeti költségvetésben megnevezett munkákat, még pedig az összes utczaí és udvari ablakokat, ablaktáblákat és üvegajtókat tokkal együtt hat hónap alatt, a többi munkákat pedig négy hónap alatt a megrendelés napjától számítva, a művezető tervrajzai szerint a legpontosabban elkészítteti.

4 §.

Vállalkozó kötelezi magát, hogy az összes asztalos munka felállítását azon naptól számítva, melyen az építésvezetőség által e tekintetben felszólíttatik, három hó alatt teljesen befejezi.

5 §.

A szükséges asztalos munkákat köteles a vállalkozó az illető munka elhelyezési helyén a szerződésileg jóváhagyott egységi árakért teljesen készen elől-

levegőbe emelkedik s egy-két méter magasságban lebeghet; s örömet éktelen lármával adja tudtul, mint a tehetség nélküli szájhős. Talán épen azért tartatik a szárnyasok közt ő kelme a legostobábbnak s a kiről azt akarjuk kifejezni, hogy tökfilkó, arról így ítélünk: „Te ostoba lúd“ vagy „falusi liba“ avagy még rövidebben „te lúd!“ s a kit valamely dőre tette birtunk, mintegy április bolondját járattuk meg vele, eképen nyilatkozunk felőle: „Lúddá tettük.“ Ügyel is a babonás ember arra, hogy meg ne egye Szent-Márton madarának agyvelejét; mert akkor „üres lesz a feje mint a lúdnak,“ sőt úgy hiába tanul jó papként holtig: mert az csak vesztegetés mint „a lúdra a széna.“

Nem tagadható, hogy a házi vagyis szelid lúd butának látszik, nyaka mereven s otrombán előre nyúlik, léha szemei, a léleknek s éznek e hü tükrei, mamlaszul és bambán előre merednek; maga az állat üzetve jobbra-balra léhán s ügyetlenül fut, ormótlanul gágog, nehézkes szárnyaival szellemszegényül csapkod és nem tud felszállani. Mindez oda mutat, hogy a légurai közt ész dolgában legtörpébb Szent Márton madara s a dal hiába mondja: „A kis liba nem lesz mindig liba;“ mert bizony tudomány ügyében csak „lúdtól tanul a liba.“

lítani, meg nem engedtetvén a szerződésileg előállítandó munkáknál, a meghatározott egységi árakon kívül bármínemű mellékiadásokat felszámítani, minthogy ilyenemű kiadások nem térítettnek meg.

6. §.

Az asztalos munkák vállalkozója köteles mindenemű ajtó és ablakokból mindenekelőtt egy-egy mintapéldányt készíteni és ezt az építési bizottságnak bírálat végett bemutatni, és csak ennek jóváhagyása után engedtetik meg a többi hasonló tárgyakra a mintával megegyező készítése.

7. §.

Vállalkozó köteles minden szállítmányt egy általa készített szállítmánylevél és ellenjeggyel az építés helyszínére küldeni, és az ellenjegyeket a kereseti kimutatásoknál szolgálendő adatokul az építésvezetés által aláíratni, mely alkalommal a darabok száma és a szállított munka és anyag jóminősége megbíráltatik és bizonyíttatik.

Ezen szállítmányi jegyeken a szállítandó tárgyak ugyanazon számmal és jeggyel látandók el, melyek a nyereendő megrendelésnél használtattak.

8. §.

Vállalkozó köteles arra gondot fordítani, hogy az építés helyszínére szállított tárgyak a végleges alkalmazásig oly helyeken rakassanak le, hol az idő viszontagsága vagy más károsítás ellen megóva legyenek.

9. §.

Az összes asztalos-munkának az építés helyszínére szállítása, a le- és fölrakása, valamint azok ideiglenes elhelyezése a vállalkozó költségén történik és ezeknél előforduló kiadásokért kártérítést nem követelhet.

10. §.

A vállalkozó köteles mindazon anyagot és munkarészeket, melyek az építésvezetés által nem elegendő száraznak vagy egészségesnek találtak, vagy melyek a megszabott méreteknek meg nem felelnek vagy pedig nem kellőleg dolgoztattak ki, minden további kártalanítás nélkül azonnal, saját költségén eltávolítani és jó használható anyagból készült munkát szállítani.

11. §.

A vállalkozó köteles a nyereendő megrendelésekben kitűzött határidőt pontosan megtartani, ellenkező esetben minden napi késedelemért a kikötött határidő után következő naptól kezdve a munkák helyes befejezéséig naponként 20 azaz húsz forint bírságot fizetend.

12. §.

Az épületbeli munkák előállításának lehető gyorsítása tekintetéből köteles a vállalkozó a szerint intézkedni, hogy az építés helyén a szükséglethez képest, mindig elegendő számú ügyes és alkalmas segédek foglalatostkodjanak.

13. §.

A szállított anyag jóminőségeért és tartósságáért, valamint az azokból készült munkákért vállalkozó a jótállási idő lefolytáig felelős és köteles minden az általa átvállalt munkákon ez idő alatt netalán észlelendő hiányt kártérítési igény nélkül pótolni, illetőleg azonnal kijavíttatni.

14. §.

Az elkészített és átvett munkák után járó kérés-összegek utalványozására és kifizetésére nézve az általános föltételek 29 és 30. §-ban foglalt megállapodások mérvadók, azon határozat kikötéssel, hogy az asztalos munkák vállalkozója csak az átvett mun-

Mindezen balvélemény és sokoldalú vád ellen azt merem állítani, hogy gágogó tollasunk okos állat. Ezt iparkodom is bebizonyítani. Clifton János angol öreg urat minden reggel 5 órakor gunara költötte fel, a szobaajtót esőrével kopogtatva s erősen gágározva. Reggelizés után sétálni ment vele, még a kávéházba is beballagott. Hatalmasan megcsipte a hű lúd az olyant, ki akár tettel akár szóval bántalmazta urát. Mindazon helyeknél, hol megpihenni szoktak, derék szárnyasunk addig gágározott, míg csak le nem ültek. Nem értelmes állat volt-e ez?

Hasonló esetet ír le a tudós Plinius, kinek tudósítása nyomán Lacy bölesész egy kedves lúddal, ennek okos tettei miatt, hűséges benső barátságot kötött, mintha csak Castor és Pollux volnának.

Eltévedt a pusztában egy kereszties vitéz, ki sehogy sem tudott Zsidóország fővárosába találni. Félt, hogy ha rá estveledik, esata helyett vadállatok küldik a halálba. S ime egy lúd akadt elébe, a mely élénken gágogott a hősnek, aztán előre ment, de hátra-hátra nézett. Többször ismételte e dolgot Szent Márton madara; végre figyelembe vette az eltévedt katonát s ámbár szárnyasunk más irányba ve-

zette őt, ment a tollas kalauz után s eljutott Jeruzsalembe, a hova menni akart.

Rómát Kr. sz. e. 390-ik évben megtámadták a gallusok, azt körül fogták, az éj leple alatt belopóztak a városba s a gyanutlanul alvó lakosságra akarták gyújtani a házakat; de az éber ludak fellármázták Markus Manlius római fővezért, ki aztán felkölté a katonákat s az ellenséget levertek. Ez által Róma mentve lön. Becsülték is a rómaiak a gágogó szárnyasokat, melyek közül néhányat évenként a Kapitoliumi várban közkölségen tartottak s a megmentésnek napján minden esztendőben aranszekéren koszorúzottan diadal s örömmüjlongva vitték azokat Juppiter templomába.

Még sok példát hozhatnék fel, melyekből kitűnik, hogy a lúd eszes állat. De erősebb bizonyítékul két nagy nemzetet hozok fel: az egyik a római nemzet, mely félvilág felett uralkodott s a másik a chinai, mely a haladás tekintetében minden országot megelőzött. Amaz dicső tollasunkat a józanság symbolumának tekintette s a példányszerű római anyának sírkövére hófehér lúd faragtatott, mint az óvatos s értelmes gondozás s éberség csalhatatlan jelképe. A chinaiak pedig gágogó szárnyasunkat a furfangosságon s éberségen kívül a szellemdússág megtestesült minta-

kákat hozhatja kereseti kimutatásba s a még be nem befejezett vagy fel nem állított munkákra részletfizetések nem utalványoztatnak.

15. §.

Az általános feltételek 32-ik §-ban kikötött két évi jótállási idő alatt köteles a vállalkozó az anyag és munka jóminőségeért kezkeskedni, tehát az említett §-ban foglalt határozványok e tekintetben irányadóknak nyilváníttatnak.

Lakatos munka.

1. §.

Az előmérték-költségvetésben foglalt vasalási munkák egyszerűek, jól szerkesztettek, könnyen kezelhetők és szilárdan készültek legyenek. Az ajtók jó szerkezetű erős zárakkal és rézgarnitúrával látandók el. Ugyiszintén az ajtó és ablakpántok is kellő erősséggel bírjanak.

A záraknak, a sark és egyéb vasalási részeknek az ajtók és ablakfákra való beeresztésénél, különös figyelem fordítandó a vésésre, nehogy az asztalos munkák megrongáltassanak; mely esetben a lakatos munkák vállalkozója tartozik felelősséggel és kártérítéssel.

2. §.

Mindazon tárgyaknál, melyek a költségvetés alapján súly szerint szállítandók, az ott megjelölt súlyhoz képest csak 5% (öt százalék) különbség engedtetik meg; ellenkező esetben vállalkozó a visszautasított tárgyak helyett minden kárpótlás nélkül, az építésvezetőség felszólítására újakat, illetőleg könnyebb vagy nehezebb tárgyakat készíttet.

3. §.

Az összes ablakrácszatok szintén egyszerűen fognak készíttetni a művezető rajzai és utasításai szerint.

4. §.

Vállalkozó köteles az elvállalt vasalási és egyéb munkákat az építés színhelyén a szerződésileg megállapított egységi árakért teljesen készen előállítani, meg nem engedtetvén a költségvetésben foglalt munkáknál a meghatározott egységi árakon kívül bármilyen mellékiadásokat, úgymint: szállítást, úti költséget, a munkásokdíjait, a vasajtók, ablakablak és üvegajtók felállítását és felerősítését stb. felszámítani, minthogy ily kiadások nem téríttetnek meg.

5. §.

A lépcső- és folyosó-korlátok felállítása és elhelyezése, a lyukak gondos fúrása, és ólommal beöntése a vállalkozó által eszközözendő. A fekvő- és álló rácszatok felállítása, elhelyezése és megerősítése szintén a vállalkozó kötelessége.

6. §.

A vállalkozó köteles az építési bizottságnak minden vasalási részből egy mintát bemutatni és az elfogadott és jónak elismert minta szerint a többi hasonló munkákat elkészíteni. Az elfogadott mintadombok az építés bevégeztéig az építésvezetőség által fognak megőriztetni.

Köteles továbbá vállalkozó az asztalos munkák vállalkozója által készített minta-ablakokat és ajtókat a már elfogadott vasalási minták szerint megvasalni.

7. §.

A különféle munkákra vonatkozó megrendeléseket, részletrajzokat és utasításokat vállalkozó az építésvezetőségtől nyerendi és köteles a munkákat pontosan a szerint előállítani, meg nem engedtetvén, hogy azokon önhatalmilag bármilyen változást tegyen, mivel ellenkező esetben ily változtatott vagy meg nem

képének tartják. A Veres folyó partján — a monda szerint — mindig leselkedett az örökké éhes krokodil a vizen uszkáló ludakra, melyek bambusznádat vettek szájokba keresztbe s így nem félték a gyilkostól.

Végre a természethez fordulok, mely a szent igazságot legjobban kideríti. Legyen az egyes vagy egész néptömeg, ha le van tiporva s rabigában görnyed: szelleme s esze is érzi a görnyesztő bilineset. Vétessék le csak róla a szolgaság járma: megnyílik s fenszárnyal elméje is. Így áll a dolog a szegény lúddal szinte, mely szellemszegény az emberi kezek vasbilincsei alatt; de tekintsük meg csak a nyílt természet szabad légurát, a vadludat, melytől a szelid (házi) lúd ered vagy megfordítva, s ime legott észrevesszük, miszerint a teljes függetlenségnek örvendő szárnyas mily nagyszerű, milyen okos, folyóról folyóra nyílesbesen s magasan száll, ügyes, fürgé, csupa elevenség s életrevalóság. Az egész madár nem egyéb merő értelemnél. Azonban maga a butának látszó házi lúd sem olyan ostoba ám valóban; mert Livius római író szerint őrzői hűsége magasztosabb mint a kutyáé. Luccretius s Izidor tudósok pedig azt mondják, hogy szaglására szerfelett kitűnő; ezenkívül bátor, főképen a gúnár, mely a lúdesapat vezére, mely sziszegve nyujtja merész nyakát ember s állat elé, ha ezek annak nyá-

jához közelednek. Ölyvet és rókát is legyőz. A lúdanya pontosan oktatja kicsinyeit, melyeket híven táplál s úszni tanít. Az ellenség elől gyorsan szárnyai alá rejti kicsinyeit s ez által vagy megvédi azokat vagy elvesz azokkal együtt. A közös legelőn néha egymással is megvív, a libapásztoit megismerik s hódolnak neki. Mindenik lúd megismeri a maga gúnárját. Az evés, öröm s ijedés hangja más-más. A legelőről haza menő ludak az otthoniakat köszöntik.

Ime számos példa, két nagy nemzet s az anya-természet nyíltan tanúsítja, hogy Sz. Márton madara nem buta. Mese tehát az, hogy Száraz-Brezón olyan ostobák voltak a ludak, miszerint csak ettek-ettek, de nem ittak s így eldöglöttek. Nem ostobaságból nem ittak azok, hanem a ketrebben szegények nem kaptak vizet. Lettek volna csak szabadon, majd kerestek volna azok vizet, ha mindjárt a századik határon is.

Nem csekély szerepet játszik dicső tollasunk a babona terén sem. Ha nedves kötéllel megfojtatik s vérével valakinek háza befeccskendeztetik: itt haláleset következik be. Midőn tavasszal először látsz kis libát, köss 9 esomót egy madzagra; ha kioldod: egy-egy gondolatod teljesül. A javasasszony a lúdnak gé-

lítani, meg nem engedtetvén a szerződésileg előállítandó munkáknál, a meghatározott egységi árakon kívül bármilyen mellékiadásokat felszámítani, minthogy ilyenemű kiadások nem térítetnek meg.

6. §.

Az asztalos munkák vállalkozója köteles mindenemű ajtó és ablakokból mindenekelőtt egy-egy mintapéldányt készíteni és ezt az építési bizottságnak birálat végett bemutatni, és csak ennek jóváhagyása után engedtetik meg a többi hasonló tárgyakra a mintával megegyező készítése.

7. §.

Vállalkozó köteles minden szállítmányt egy általa készített szállítmánylevél és ellenjeggyel az építés helyszínére küldeni, és az ellenjegyeket a kereseti kimutatásoknál szolgálendő adatokul az építésvezetés által aláírtni, mely alkalommal a darabok száma és a szállított munka és anyag jóminősége megbíráltatik és bizonyíttatik.

Ezen szállítmányi jegyeken a szállítandó tárgyak ugyanazon számmal és jeggyel látandók el, melyek a nyerendő megrendelésnél használtattak.

8. §.

Vállalkozó köteles arra gondot fordítani, hogy az építés helyszínére szállított tárgyak a végleges alkalmazásig oly helyeken rakassanak le, hol az idő viszontagsága vagy más károsítás ellen megóva legyenek.

9. §.

Az összes asztalos-munkának az építés helyszínére szállítása, a le- és fölrakása, valamint azok ideiglenes elhelyezése a vállalkozó költségén történik és ezeknél előforduló kiadásokért kártérítést nem követelhet.

10. §.

A vállalkozó köteles mindazon anyagot és munkarészeket, melyek az építésvezetés által nem elegendő száraznak vagy egészségesnek találtak, vagy melyek a megszabott méreteknek meg nem felelnek vagy pedig nem kellőleg dolgoztattak ki, minden további kártalanítás nélkül azonnal, saját költségén eltávolítani és jó használható anyagból készült munkát szállítani.

11. §.

A vállalkozó köteles a nyerendő megrendelésekben kitűzött határidőt pontosan megtartani, ellenkező esetben minden napi késedelemért a kikötött határidő után következő naptól kezdve a munkák helyes befejezéséig naponként 20 azaz húsz forint bírságot fizetend.

12. §.

Az épületbeli munkák előállításának lehető gyorsítása tekintetéből köteles a vállalkozó a szerint intézkedni, hogy az építés helyén a szükséglethez képest, mindig elegendő számú ügyes és alkalmas segédek foglalatostkodjanak.

13. §.

A szállított anyag jóminőségeért és tartósságáért, valamint az azokból készült munkákért vállalkozó a jótállási idő lefolytáig felelős és köteles minden az általa átvállalt munkákon ez idő alatt netalán észlelendő hiányt kártérítési igény nélkül pótolni, illetőleg azonnal kijavíttatni.

14. §.

Az elkészített és átvett munkák után járó keresetösszegek utalványozására és kifizetésére nézve az általános föltételek 29 és 30. §-ban foglalt megállapodások mérvadók, azon határozat kikötéssel, hogy az asztalos munkák vállalkozója csakis az átvett mun-

Mindezen balvélemény és sokoldalú vád ellen azt merem állítani, hogy gágogó tollasunk okos állat. Ezt iparkodom is bebizonyítani. Clifton János angol öreg urat minden reggel 5 órakor gunara költötte fel, a szobaajtót esőrével kopogtatva s erősen gágározva. Reggelizés után sétálni ment vele, még a kávéházba is beballagott. Hatalmasan megesepte a hü lúd az olyant, ki akár tettel akár szóval bántalmazta urát. Mindazon helyeknél, hol megpihenni szoktak, derék szárnyasunk addig gágározott, míg csak le nem ültek. Nem értelmes állat volt-e ez?

Hasonló esetet ír le a tudós Plinius, kinek tudósítása nyomán Laey bölesész egy kedves lúddal, ennek okos tettei miatt, hűséges benső barátságot kötött, mintha csak Castor és Pollux volnának.

Eltévedt a pusztában egy kereszties vitéz, ki sehogy sem tudott Zsidóország fővárosába találni. Félt, hogy ha rá estveledik, esata helyett vadállatok küldik a halálba. S ime egy lúd akadt elébe, a mely élénken gágogott a hősnek, aztán előre ment, de hátra-hátra nézett. Többször ismételte e dolgot Szent Márton madara; végre figyelembe vette az eltévedt katonát s ámbár szárnyasunk más irányba ve-

zette őt, ment a tollas kalauz után s eljutott Jeruzsalembe, a hova menni akart.

Rómát Kr. sz. e. 390-ik évben megtámadták a gallusok, azt körül fogták, az éj leple alatt belopóztak a városba s a gyanutlanul alvó lakosságra akarták gyújtani a házakat; de az éber ludak fellármázták Markus Manlius római fővezért, ki aztán felkölté a katonákat s az ellenséget levertek. Ez által Róma mentve lön. Beesülték is a rómaiak a gágogó szárnyasokat, melyek közül néhányat évenként a Kapitoliumi várban közkölségen tartottak s a megmentésnek napján minden esztendőben aranszekéren koszorúzottan diadal s örömujjongva vitték azokat Juppiter templomába.

Még sok példát hozhatnék fel, melyekből kitűnik, hogy a lúd eszes állat. De erősebb bizonyítékul két nagy nemzetet hozok fel: az egyik a római nemzet, mely félvilág felett uralkodott s a másik a chinai, mely a haladás tekintetében minden országot megelőzött. Amaz dicső tollasunkat a józanság symbolumának tekintette s a példányszerű római anyának sírkövére hófehér lúd faragtattott, mint az óvatos s értelmes gondozás s éberség csalhatatlan jelképe. A chinaiak pedig gágogó szárnyasunkat a fufangosságon s éberségen kívül a szellemdűsség megtestesült mintá-

kákat hozhatja kereseti kimutatásba s a még be nem befejezett vagy fel nem állított munkákra részletfizetések nem utalványoztatnak.

15. §.

Az általános feltételek 32-ik §-ban kikötött két évi jótállási idő alatt köteles a vállalkozó az anyag és munka jóminőségeért kezeskedni, tehát az említett §-ban foglalt határozványok e tekintetben irányadóknak nyilvánítatnak.

Lakatos munka.

1. §.

Az előmérték-költségvetésben foglalt vasalási munkák egyszerűek, jól szerkesztettek, könnyen kezelhetők és szilárdan készültek legyenek. Az ajtók jó szerkezetű erős zárakkal és rézgarnitúrával látandók el. Ugyiszintén az ajtó és ablakpántok is kellő erősséggel bírjanak.

A záraknak, a sark és egyéb vasalási részeknek az ajtók és ablakfákra való beeresztésénél, különös figyelem fordítandó a vésésre, nehogy az asztalos munkák megrongáltassanak; mely esetben a lakatos munkák vállalkozója tartozik felelősséggel és kártérítéssel.

2. §.

Mindazon tárgyaknál, melyek a költségvetés alapján súly szerint szállítandók, az ott megjelölt súlyhoz képest csak 5% (öt százalék) különbség engedtetik meg; ellenkező esetben vállalkozó a visszautasított tárgyak helyett minden kárpótlás nélkül, az építésvezetőség felszólítására újakat, illetőleg könnyebb vagy nehezebb tárgyakat készített.

3. §.

Az összes ablakrácszatok szintén egyszerűen foglalkoztatni a művezető rajzai és utasításai szerint.

4. §.

Vállalkozó köteles az elvállalt vasalási és egyéb munkákat az építés színhelyén a szerződésileg megállapított egységi árakért teljesen készen előállítani, meg nem engedtetvén a költségvetésben foglalt munkáknál a meghatározott egységi árakon kívül bárminemű mellékiadásokat, úgymint: szállítást, úti költséget, a munkásokdíjait, a vasajtók, ablaktáblák és üvegajtók felállítását és felerősítését stb. felszámítani, minthogy ily kiadások nem térítetnek meg.

5. §.

A lépcső- és folyosó-korlátok felállítása és elhelyezése, a lyukak gondos fúrása, és ólommal beöntése a vállalkozó által eszközözendő. A fekvő- és álló rácszatok felállítása, elhelyezése és megerősítése szintén a vállalkozó kötelessége.

6. §.

A vállalkozó köteles az építési bizottságnak minden vasalási részből egy mintát bemutatni és az elfogadott és jónak elismert minta szerint a többi hasonló munkákat elkészíteni. Az elfogadott mintadarak az építés bevégeztéig az építésvezetőség által foglalkoztatni megőriztetni.

Köteles továbbá vállalkozó az asztalos munkák vállalkozója által készített minta-ablakokat és ajtókat a már elfogadott vasalási minták szerint megvasalni.

7. §.

A különféle munkákra vonatkozó megrendeléseket, részletrajzokat és utasításokat vállalkozó az építésvezetőségtől nyerendi és köteles a munkákat pontosan a szerint előállítani, meg nem engedtetvén, hogy azokon önhatalmilag bárminemű változást tegyen, mivel ellenkező esetben ily változtatott vagy meg nem

képének tartják. A Veres folyó partján — a monda szerint — mindig leselkedett az örökké éhes krokodil a vizen uszkáló ludakra, melyek bambuszádat vettek szájokba keresztbe s így nem féltek a gyilkostól.

Végre a természethez fordulok, mely a szent igazságot legjobban kideríti. Legyen az egyes vagy egész néptömeg, ha le van tiporva s rablógában görnyed: szelleme s esze is érzi a görnyesztő bilineset. Vétessék le csak róla a szolgaság járma: megnyílik s fenszárnyal elméje is. Így áll a dolog a szegény lúd dal szinte, mely szellemszegény az emberi kezek vasbilincsei alatt; de tekintsük meg csak a nyílt természet szabad légurát, a vadludat, melytől a szelid (házi) lúd ered vagy megfordítva, s ime legott észrevesszük, miszerint a teljes függetlenségnek örvendő szárnyas mily nagyszerű, milyen okos, folyóról folyóra nyílsebesen s magasan száll, ügyes, fürgé, csupa elevenség s életrealóság. Az egész madár nem egyéb merő értelemnél. Azonban maga a butának látszó házi lúd sem olyan ostoba ám valóban; mert Livius római író szerint őrzői hűsége magasztosabb mint a kutyaé. Lucretius s Izidor tudósok pedig azt mondják, hogy szaglása szerfelett kitűnő; ezenkívül bátor, főképen a gúnár, mely a lúdesapat vezére, mely sziszegve nyujja merész nyakát ember s állat elé, ha ezek annak nyá-

jához közelednek. Ölyvet és rókát is legyőz. A lúdanya pontosan oktatja kicsinyeit, melyeket híven táplál s úszni tanít. Az ellenség elől gyorsan szárnyai alá rejti kicsinyeit s ez által vagy megvédi azokat vagy elvesz azokkal együtt. A közös legelőn néha egymással is megvív, a libapásztoit megismerik s hódolnak neki. Mindenik lúd megismeri a maga gúnárját. Az evés, öröm s ijedés hangja más-más. A legelőről haza menő ludak az otthoniakat köszöntik.

Ime számos példa, két nagy nemzet s az anyatermészet nyíltan tanúsítja, hogy Sz. Márton madara nem buta. Mese tehát az, hogy Száraz-Brezón olyan ostobák voltak a ludak, miszerint csak ettek-ettek, de nem ittak s így eldöglöttek. Nem ostobaságból nem ittak azok, hanem a ketrecben szegények nem kaptak vizet. Lettek volna csak szabadon, majd kerestek volna azok vizet, ha mindjárt a századik határon is.

Nem csekély szerepet játszik dicső tollasunk a babona terén sem. Ha nedves kötéllel megfojtatik s vérével valakinek háza befecskengettetik: itt haláleset következik be. Midőn tavasszal először látsz kis libát, köss 9 esomót egy madzagra; ha kioldod: egy-egy gondolatod teljesül. A javasasszony a lúdnak gé-

felelő tárgyak visszautasíthatnak és vállalkozó azokért kártérítést nem követelhet.

8. §.

A vállalkozó köteles minden, súly szerint szállítandó munkát egy általa készített szállítmányi jegy- és ellenjeggyel az építés színhelyére küldeni és az ellenjegyeket a kereseti kimutatásoknál szolgáló adatokul az építésvezetőség által aláírni, mely alkalommal a darabok száma, azoknak súlya és kifogás nélküli átvétele bizonyíttatik.

9. §.

A vállalkozó köteles arra gondot fordítani, hogy az épületen előállítandó munkák gyors foganatosítása végett, mindig a megkívántató számú segédek foglalkoztassanak az épületen, kik az építésvezetőség minden erre vonatkozó utasításának föltétlenül engedelmeskedni kötelesek.

10. §.

A lakatos munkáknak az építés színhelyére szállítása, föl- és lerakása, valamint ideiglenes elhelyezése a vállalkozó költségén történik és azért kártérítést nem követelhet.

11. §.

A vállalkozó köteles a nyereendő megrendelésekben kitűzött határidőket pontosan megtartani, ellenkező esetben minden napi mulasztásért 10 forint azaz tíz forint bírságot fizetend és ezenfelül ha az építkezésben hátrány vagy zavar keletkeznék, ez az ő terhére esik és minden ebből eredő kár őt terheli.

12. §.

A szállított anyag jó minőségeért és tartósságáért, valamint az azokból készült munkákért a vállalkozó az általános feltételek 32-ik §-ban kikötött két

évi jótállási idő lefolytáig felelős és köteles minden, az általa átvállalt munkákon az idő alatt netán észlelendő hiányt kártérítési igény nélkül pótolni, illetőleg azonnal kijavíttatni.

13. §.

Az elkészített és átvett lakatos munkák után járó kereseti összegek utalványozására és kifizetésére nézve, az általános föltételek 29 és 30. §§-ban foglalt megállapodások mérvadóak.

Mázoló munka.

1. §.

A tölgyfaszínű eres mázólo-munkák előállítására az ajtók és ablakok az alapmázon kívül, kétszer sárga olajfestékkel vonandók be, tapaszszal tisztán kikendők és csak ezután lesz az eres mázolás világos tölgyfaszínhez hasonlóan készítenő szép erekkel rajzolandó és fény mázzal bevonandó.

A vasneműek ólompir (minium) alappal látandók el, és az építésvezetőség ebbeli utasításában meghatározandó olajfestékkel mázolandók be.

2. §.

A vállalkozó köteles minden bemázolandó tárgyat előbb a rajta levő tisztátalanságtól saját költségén megtisztítani és a netalán előforduló üregeket a farészekkel olajtapaszszal jól kikenni és köteles arról gondoskodni, hogy a meg nem száradt mázolás minden megkárosítástól és bemocskolástól megóvassék, minthogy az építésvezetőség csupán tökéletes, tiszta és csinos munkát veendő át.

3. §.

A mázólo munkák vállalkozója köteles mindig elegendő számú és ügyes segédeket az épület színhelyén

géből varázshatalmú szert főz, mely biztosan használ, ha lúdtalpú vagy s ezen nótát zengedezed:

„Nyolcan vannak a mi ludaink,
Három fehér, három fekete;
Gúnár a ketteje,
Szabad a mezeje.“

Mosdjál meg nagypénteken vagy Márton napján lúdvérrel háromszor, kerüld meg a kutat hatszor s mosd meg magadat végre a vederből kilenceszer: akkor olyan szép leszesz mint Argyilus királyfi . . . A szakácsné a ludat kora hajnalban vagy késő este meg ne ölje; mert csapást idéz elő vagy legalább is bosszúságot s olyan zavarba jő, miszerint nem tudja megmondani, melyik nehezebb: egy kilogramm toll-e vagy egy kilogramm vas?

Húsán kívül Szent-Márton madarának hasznos zsirja is, mely tápláló s egészséges. A lúdszírozott burgonya s piritott kenyér nem csak finom s ízletes, hanem mellbetegnek még azonfelül gyógyszer is. Hogy mentül kövérebb legyen szárnyasunk, kukoricával 2—6 hétig derekasan naponkint kétszer is megtömik. Ilyen hizott lúd függesztetett régen farsangkor a főutcán az átellenes ablakokban kifeszített kötélre bezsinegezve s azt a távolabbról lovon ügető iparos segédnek,

hirtelen a ló hátára állva kellett letépnie. Volt taps s éljenvihar, ha győzött; ellenben felharsant a gúnycakaj. Vidám lakoma fejezte be a nagy nap örömét, melyen felharsant a nóta:

„Elmegyünk a lagziba,
Lesz ott elég sült liba.“

Szent Márton madarának tolla kiváló nevezetesség. Tartósság és finomság tekintetében az összes légujai közt szárnyasunk tolla a harmadik helyen áll! nála csak a gyöngyér és hattyúé jelesebb, amaz, mert a port nem veszi könnyen magába és emez, mert puhább s könnyebb mind a kettőénél. Dicső hősünket évenként életében háromszor tépik meg. A sovány lúd tolla jobb mint a kövére s a természetesen hizotté becsesebb mint a mesterségesen tömötté. Egyszeri tépés alkalmával egy-egy lúd körülbelül 5—6 lat (90 gr.) tollat és 2—3 lat (40 gr.) pelyhet ad. Pompás is ám a tollas párna meg a tollas dunna. Plinius szerint a római katonák, midőn Germániában tanyáztak, hát ludakra vadásztak, hogy pelyhes ágyban fekhessenek. Nem is rossz az!

Szent Márton madara adja a tollseprőt, mely sok hasznos szolgálatot tesz a konyhahuszarok kezében; az adja a különféle ételeket zsirral s tojással

alkalmazni úgy, hogy a munka szakadatlan előhaladása akadályt ne szenvedjen.

4. §.

Köteles a vállalkozó az ablak- és ajtószárnyakat annyiszor beakasztatni, a hányszor azt az építésvezetőség kívánja.

5. §.

Az elkészített mázoló munkák jó minőségéért és tartósságáért az általános feltételek 32-ik §-ában kikötött két évi jótállási idő lefolytaig felelős a vállalkozó és köteles minden, az általa elvállalt munkákon ez idő alatt netán mutatkozó hiányt, kártérítési követelés nélkül pótolni vagy első felszólításra azonnal helyreállítani.

6. §.

A vállalkozó köteles a nyerendő megrendelésekben kitűzött határidőt pontosan megtartani, ellenkező esetben minden napi késedelemért a kikötött határidő után következő naptól kezdve a munkák helyes befejezéséig naponként 20 azaz húsz forint bírságot fizetend.

7. §.

A tetteleg teljesített mázolósi munkákért járó kereseti összegek utalványozása és kifizetése az általános feltételek 29 és 30. §§-ban foglalt határozmányok alapján eszközöltetik.

Üveges munka.

1. §.

A vállalkozó köteles az ajtók és ablakok beüvegezéséhez az eredeti költségvetésben megjelölt üvegneveket használni, melyekben habok, foltok, erek vagy hólyagok elő ne forduljanak, hanem azoknak teljesen tisztáknak, simáknak és átlátszó világos (fehér) színűeknek kell lenniök. Az üvegtáblák elegendő számú lemez

szögecskével erősíttessenek meg és tisztán és tartósan beragasztassanak.

A ragasz jó olajfénymáz aljából és hegyi krétából készíttessék, jól átgyúrássék és a feldolgozásnál puha legyen.

2. §.

Tartozik a vállalkozó az eredeti költségvetésben kívánt üvegnevek mindegyikéből egy-egy nagyobb üvegtáblát az építési bizottságnak bemutatni, melyek elfogadás esetében az építésvezetőség által megőriztetnek s a későbbben szállítandó üvegek összehasonlítására szolgálnak, melyeknek a mintatáblákkal teljesen megegyezőnek kell lenniök, különben minden kártérítés nélkül visszautasítottak.

3. §.

A vállalkozó köteles arra ügyelni, hogy a beüvegezett ablakok és ajtók oly módon helyeztessenek el és óvassanak meg, hogy azokon vigyázatlanság által kár ne történjék, minthogy elemi csapások által okozott károsításokon kívül a vállalkozó semminemű kártérítést nem igényelhet.

4. §.

A vállalkozó köteles az építésvezetőség felszólítására a beüvegezést azonnal megkezdeni és az ugyanaz által kitűzött határidőre tökéletesen befejezni; ellenesetben minden napi mulasztásért 5 frt azaz öt forint bírságot fizetni köteles.

5. §.

A területek fölmérésére nézve határoztatik, hogy a külső és belső ablakoknál, valamint az egyszerű külső ablakoknál is az ablakbélés szélessége és magassága vétetik, beleszámítván a közép- és keresztfát is, a félkörű tárgyakuál az átmérő mint hosszúság, a fél át-

bekenő tollpamacstól s a fogpiszkálóknak való tollszárlakat. De még különböző színekre festve, mint dísz-toll szinte fontos cikk. A déli tartományokban művészi ügyességgel színezik e tollakat. Török kalmár olyan tollbokrétát is árul, mely friss virágbokrétának látszik; s az azték nép lúdtollból olyan képet rak ki, hogy versenyez művészi ecsettel előállított képpel is. Hát az író-toll mit vétett? Mig a réztoll fel nem találtatott, addig csak az árasztotta el a világot; de azért most is vannak egyének, mint például Jókai Mór, kik nem adnak a világ valamennyi réztolláért sem egy lúdtollat. Jól állítja erről a népdal is:

„Nem hiába oly híres,
Nevezetes a liba,
Mert sok keserves verset
Leír annak a tolla.“

Szent Márton madarának csőre olyan nagy mint feje. A gúnár (hím) és nőstény közt színre nézve különbség nincs; díszruhája sines. Többnyire szárazföld lakója. Eredeti hona Németország. Szereti rendkívül a vizet is; azért ha szerfelett fürdenek a ludak, azt szokták jósolni, hogy eső lesz; ha pedig a vadlúd hízik, úgy közeledik felénk a tél. Érdekes nézni, midőn a téli jégen egy lábon áll a lúd. Ezért merte mondani az egyik libacombot ellopó cigány a földesúrnak

azon kérdésére, hol a másik sült comb? „Hiszen a lúdnak télen csupán egy lába van, tessék csak a jégre nézni!“ — Az athenei subancár is, midőn óra számára egy lábon álldogált, pöffeszkedve kérkedett, hogy nem tud ilyent megtenni egy spártai sem; ez így felelt: „Igaz, hogy ilyent nem tudunk megtenni, de nálunk a legutolsó lúd is túltesz ebben rajtad azon különbséggel, hogy azzal büszkén nem dicsekedik.“ Nem is dicsekedő derék szárnyasunk, nem is fenhéjjázó s épen ezért nem lehet épen üresfejű. Csodálom is, hogy tudja a mese ráfogni gágogó tollasunkra, miszerint hófehér levén, hattyúnak képzelte egykor magát.

Számos válfaja van Szent Márton madarának, melyek közül legkitünőbb: 1) a házi (szelid) lúd, mely származott 2) a vad (szürke) lúdtól. Ez utóbbi Europa s Ázsia éjszaki tájairól jő hozzánk, vonulása közben V betűt képez, 2 és egy negyed láb (70 cm.) hosszú, márciustól szeptemberig Europa mérsékelt ég-öve alatt él, 3) vetési (vagy gyöngyvér) lúd, 4) mezei lúd, 5) fehér homlokú, 6) hattyú fajú, 7) tengeri lúd, csőre rövidebb mint feje, lába fekete, növényt és kisebb vízi állatot eszik, 8) örvös lúd, hona az éjszaki tenger, ritkán nálunk is található, 9) fehér arcú, 10) törpe lúd, fogoly madár nagyságú, hazája Madagaskar szigete; 11) Dunna lúd, éjszokon állandó madár, fész-

mérő mint magasság vétetik; az üveg-parapet ajtóknál az ajtótok belső szélessége és a parapet levonása után megmaradt magasság szolgál a területméret kiszámításának alapjául.

6. §.

A vállalkozó köteles az összes beüvegezett munkákat az ajtók és ablakoknál stb. teljesen jó, hiánynélküli állapotban és tisztán átadni, nem engedtetvén meg, hogy azokon repedés vagy hiány legyen, ellenkező esetben minden ily hiány a vállalkozó által saját költségén azonnal helyreállítandó.

7. §.

A munka gyorsítása tekintetéből köteles a vállalkozó mindig elegendő számú és ügyes segédeket az építés színhelyén alkalmazni.

8. §.

Az elkészített üveges munkák és anyag jó minőségeért és tartosságáért vállalkozó a sikeresen megéjtett felülvizsgálatig jótállani köteles, mely idő alatt a netán mutatkozó hiányok (ide nem számítva a használatközben kitört üvegtáblákat) kártérítési követelése nélkül pótolandók, illetőleg az első felszólításra azonnal helyreigazítandók.

9. §.

A teljesített üveges munkáért járó kereseti összegek utalványozása és kifizetése az általános feltételek 29 és 30. §§-ban foglalt határozatok alapján történik.

Szobrász munka.

1. §.

Tartozik vállalkozó a szobrász munkákat az építésvezetés mintarajzai és megrendelése szerint, előírt minőségű hibátlan kő illetve jól kiégetett Terra kot-

tából előállítani; — minden nemből egy-egy mintapéldányt az építési bizottságnak bemutatni, mely ha elfogadtatik, azokhoz a többi hason szállítmányoknak mindenekben megfelelőeknek kell lenni; minden meg nem felelő és visszautasított munka vállalkozó által saját költségén azonnal pótlendő.

2. §.

A szobrász munkák elszámolása, — a méretek figyelembe vétele mellett — darab szám szerint történik.

3. §.

Vállalkozó köteles az összes szobrászmunkákat az építésvezetés által megállapított határidőkre pontosan elkészíteni és az építés helyére szállítani; ellenesetben minden napi mulasztásért 10 frt azaz tíz forint bírságot fizetni köteles.

4. §.

A tökéletesen elkészített és átvett szobrászmunkák után járó kereseti összegek utalványozására és kifizetésére nézve az általános feltételek 29. és 30. §§-ban foglalt megállapodások mérvadók.

5. §.

Az általános feltételek 32. §-ában kikötött két évi jótállási idő alatt köteles vállalkozó az általa kiszolgált anyag és munkáért kezeskedni, tehát az említett §-ban foglalt határozványok e tekintetben is irányadóknak nyilváníthatnak.

Vízvezeték- és csatorna-berendezési munka.

1. §.

Az eredeti költségvetésben foglalt vízvezeték- és csatorna-berendezési munka foganatosításánál a legjobb minőségű anyagok használandók és a leggondosabban készítenők el, hogy mindennemű utólagos javítások elkerültesse.

két pelyhével rakja mely könnyű, ruganyos s ezért rendkívül beces. Fél kilogramm (1 π) tollával megtölthető egy nagy dunna, mely egy kalapba is összenyomható. E szárnyas 2 láb (64 cm.) hosszú s a tengerparton lakik.

Kora Szent Márton madarának nehezen határozható meg; a vén s a fiatal lúd mintegy egyformán néz ki. De mégis kipuhatolható az na a gombostű gombját gágogó tollasunk bőrre teszszük s azt éles végénél fogva nyomjuk. Ha legkisebb nyomásra a gomb behatol a bőrbe: úgy dicső szárnyasunk még ifjú s e szerint épen peceuyének való; ha pedig erősebb nyomásra sem megy át a gombostű gömbje e bőrön: akkor Sz.-Márton madara veterán s az eladónak súgjuk fülébe:

„Nem az ám az asszony,
Kinek vén lúdja van;
Hanem az az asszony,
Kinek szép lánya van.“

Maradjon csak magnak az idősebb Szent Márton madara, hadd szaporítsa tavaszkor vagy nyár elején a gágogók nemes világát, mely harminc nap múlva kel ki a tojásból. A kiköltés ideje alatt olyan hű a lúd anya, hogy táplálékát elébe kell tenni, másképen

éhen vesz el. A kisdetek otromba fejűek és sárga pelyhszerű mezbé vannak bujtatva, melyet azok mástől hónapig hordoznak. Ekkor megnyerik igazi tollazatukat s alakjokat. Már piciny korukban szeretik a vizet; s igen füresa jelenet, midőn tyúk gondjaiba bizatnak a libák s ezek a vízbe rohannak, a faképnél hagyva a parton tipegve hüledező s kotkodákoló anyát, mintha csak azt mutatnák a rájuk mérgesen s kétségbe eseten lármázó tyúkra: „Sok lúd disznót győz.“ De azért a gondos anya felneveli mostoha kicsinyeit, melyek, ha mézszárszékre nem kerülnek, késő vénséget eltudnának érni. Egy mecklemburgi gróf egy vadlúd szárnya alá pléhlemezt erősített, melyre az akkori évszámot vésette. Hosszú idő múlva a mágnás unokájának kezébe került a pléhlemezes tollas s ime kiderült, hogy a vadlúd 85 évet élt. Nem is bánnák Szent Mártonnak szegény madarai, ha a gyilkos emberek megengednék, hogy ők szárnyas Mathuzálemek lennének; akkor olyan okosokká nőnek ki magokat, miszerint azt is megtudnák fejteni: „Mi módon hajtható egyszerre háromfelé egy lúd?“

Városov Mihály.

A vállalkozó köteles ezen munkákat saját felügyelete és saját munkásai által készíttetni, meg nem engedtetvén, hogy ezen munkák bármelyikét alvállalkozók által eszközöltesse.

2. §.

Köteles a vállalkozó a mellékelt költségvetésben megnevezett mindennemű csövekből, csapokból és egyéb tárgyakkól egy-egy darabot az építési bizottságnak bemutatni, mely darabok az elfogadás és jóváhagyás után az építésvezetőség által fognak megőriztetni s a későbbben foganatosítandó munkánál a szállítandó anyag összehasonlítására szolgálhatnak.

3. §.

Csak is azon anyag használható a munka foganatosításánál, mely a mintadarabokkal teljesen megegyező s más anyagot, mely az építésvezetőség által nem elég jónak, szilárdnak vagy tartósnak találtatnék, vagy a mintadarabokkal megegyező nem volna, tartozik vállalkozó az építésvezetőség felszólítására az épületről azonnal eltávolítani és újabb és teljesen jó anyaggal, illetőleg munkával pótolni.

Az ilyen visszautasított, hibás vagy silány munkáért és anyagért vállalkozó semminemű kártérítést nem követelhet.

Pattantyúk.

(Gyűjti: Mane-Tekel-Phares.)

— Édes anyám, az új kőrönek ebédre minő tésztát csináljunk?

— Kitoló fánkot.

*

— Barátom, ez a kisasszony minden áron a tied akar lenni.

— Én pedig teremtucesse mindjárt a muzeumnak ajándékozom.

*

Midőn egy bécsi színházban kilencvenszer egymásután adták a „Szamárbőr“-t, egy uracs szomszédjához fordult e szavakkal:

— Ma már három hónapja, hogy mindennap a szamárbőrben vagyok!

— Hm! — feleli az — idősebbnek tartottam Önt!

*

A debreceni vásárról vígan hajtott haza egy korjúkereskedő. Otthon kérde tőle felesége:

— No apjuk, volt-e jó vásár?

— Volt biz' anyjuk, harminc forint a nyereség, kilencven a veszteség.

*

Egy kézfogó alkalmával kérde a násznagy a menyasszonytól:

— Hány éves hugomasszony?

A menyasszony a sok ceremóniától meghatva, zavarodottan feleli:

— Már bizonyosan nem tudom: tizenhete-e, huszonegy-e, harmincegy-e, de azt bizonyosan tudom, hogy nyolcas is van közte.

4. §.

A munkák befejezése- és fölszerelésére a következő határidők állapítottak meg u. m. a vízvezeték berendezésére 3 hónap, a csatornázási munkára 2 hónap azon naptól számítva, melyen az építésvezetőség ezen munkák foganatosítását elrendeli. Ezen határidők meg nem tartása esetében minden napi mulasztásért 20 frt azaz húsz forint bírságot tartozik fizetni.

Azon tárgyakat illetőleg, melyek a fent felsorolt vízvezeték berendezése után, közvetlenül a használatbavétel előtt helyezendők el vagy erősítendők fel, tartozik a vállalkozó magát az építésvezetőség utasításához alkalmazni és az említett tárgyakat csak az építésvezetőség határozott utasítására elhelyezni vagy felerősíteni.

5. §.

Vállalkozó köteles az építésvezetőség felszólítására a fennevezett munkákat megkezdeni és azt oly erélylyel folytatni, hogy a többi kézművesek munkáik folytatásában feltartóztatva ne legyenek.

6. §.

Kötelezi magát a vállalkozó, hogy az építésvezetőség tudta és engedelmé nélkül semminemű munkát eszközöltetni, a jóváhagyott és elfogadott berendezési tervrajzoktól pedig önhatalmúlag eltérni nem fog, és végre, hogy az építésvezetőség utasításait és rendelkezéseit pontosan teljesíti.

7. §.

Azon esetben, ha hiányos kidolgozás miatt valamely munka az építésvezetőség által jónak és használhatónak nem ismertetik el, köteles a vállalkozó a hiányos munkát saját költségén eltávolítani és újból előállítani.

8. §.

A vízvezeték és csatorna berendezési munkák vállalkozója köteles azokat a jóváhagyott ajánlatban foglalt egységi árakért az építés színhelyén elkészíteni, nem engedtetvén meg, hogy ezeken kívül bármi néven nevezendő járulékokat, pótlékokat vagy mellékes kiadásokat számadásba hozzon, minthogy ily összegek nem térítettnek meg.

9. §.

A vízvezeték és csatorna berendezési munkák gyors előhaladása tekintetéből köteles a vállalkozó arról gondoskodni, hogy mindig megkívántató számú ügyes segédek foglalatokodjanak az épületen.

10. §.

A szállított anyag és ebből készült munkák jóminőségéért és tartósságáért vállalkozó az általános feltételek 32-ik §-ban kikötött két évi jótállási idő lefolytáig felelős, és köteles minden, ez idő alatt észlelhető kárt és hiányt az első felszólításra azonnal és minden kártérítési követelés nélkül saját költségén helyreállítani.

11. §.

A teljesített munkákért járó kereseti összegek utalványozása és kifizetése az általános feltételek 29. és 30. §§-ban foglalt határozatok szerint történik.

12. §.

Azon agyag-, esetleg vas- és ólomesöveknek, melyek ezen munkák foganatosításánál használandók, az építésvezetőség által meghatározandó súlylyal kell folyó méterenként birniok és a megkívánt légköri nyomásra kipróbálva lenniök.

Jogában áll az építésvezetésnek, hogy azon agyag-, esetleg vas- és ólomesőveket, melyeknek feszereje iránt kételyei támadnának, a vállalkozó költségén újabb próbának vesse alá és csak a kedvező, illetőleg kielégítő eredmény után engedje meg azon anyagok további feldolgozását.

Szobafestő munka.

1. §.

A szobafestő munkák vállalkozója köteles a mellékelt költségvetésben foglalt munkákat az építésvezetés utasítása szerint tiszta és tartós enyvfestékekkel festeni, melynek színt ereszteni nem szabad.

Az egyes helyiségeknek mi módon leendő festése az építési bizottság által fog meghatározottni.

2. §.

Vállalkozó köteles az építésvezetés felszólítására a szobafestő munkát azonnal megkezdeni, az ugyanaz által kitűzött határidőre teljesen befejezni, ellenesetben minden napi mulasztásért 5 fit azaz öt forintnyi bírságot fizetni.

3. §.

A teljesített munkák, illetőleg a festékek jó minőségeért vállalkozó az általános föltételek 32. §-ában kikötött két évi jótállási idő lefolytáig felelős és köteles minden ez idő alatt észlelhető hiányokat az első felszólításra azonnal és minden kártérítési követelés nélkül saját költségén kijavítani.

4. §.

A tényleg teljesített szobafestő munkáért járó kereseti összegek utalványozására és kifizetésére nézve az általános föltételek 29. és 30. §§-ban megállapított határozványok mérvadók.

Kályha és takaréktűzhely munka.

1. §.

Mindenek előtt kikötetik, miszerint csakis tökéletesen jól kiégetett tűzálló, egyenes, síma, tiszta, repedésmentes, szóval minden tekintetben ép és teljesen jól összeillesztett, részekből összeállított kályhák fogadhatnak el, a füstesővek függélyes vagy vízszintes elhelyezését az építésvezetés rendeli el; ezek szerkezeténél tisztíthatóságukra, és könnyű hozzáférhetőségükre nagy gondot kell fordítani.

2. §.

A kályháknak a külső- belől-fűtőknél a belső ajtócska, hamu tartó, védkosár, tűzraés és több efélék kiegészítő részeit képezvén, ezek díjjai a költségvetési összegbe bele értendők.

3. §.

Vállalkozó köteles úgy a fehér mint szürke kályhákból egy-egy darabot az építési bizottságnak előzetesen bemutatni, és a többiek csak is az elfogadott mintáknak mindenben megfelelően állíthatók ki; minden el nem fogadott kályhák vállalkozó által saját költségén megfelelőekkel lévén pótlandók.

4. §.

A takaréktűzhelyek, az előirt alkatrészekkel, az építésvezetés megrendeléséhez képest állítandók elő; minden el nem fogadott takaréktűzhely vállalkozó által saját költségén újból lévén előállítandó.

5. §.

Ugy a kályhákat mint takaréktűzhelyeket tartozik vállalkozó az építésvezetés által megállapított határidőkre teljesen előállítani; ellenesetben minden

napi mulasztásért 10 fit azaz tíz forint bírságot köteles fizetni.

6. §.

Ugy a kályhák, mint takaréktűzhelyek — figyelemmel méreteire — darab szám szerint fognak felszámíttatni.

7. §.

A tökéletesen elkészített, felállított és átvett munkák után járó kereseti összegek utalványozására és kifizetésére nézve az általános feltételek 29. és 30. §§-ban foglalt megállapodások mérvadók.

8. §.

Az általános feltételek 32. §-ában kikötött két évi jótállási idő alatt köteles vállalkozó az általa kiszolgált anyag és munkáért kezeskedni, tehát az említett §-ban foglalt határozványok e tekintetben is irányadóknak nyilváníttatnak.

Kelt Zomborban 1879. évi augusztus hó 25-én.

Sándor Béla s. k.
alispán.

TEANO*)

a gyermeknevelésről.

Kedves Barátnőm!

Hallom, hogy gyermekeidet nagyon is gyöngéden neveled.

Azt akarod, hogy : jó anya légy?

De barátnőm! a jó anyának kötelessége nem anyyira arról gondoskodni, hogy gyermekeinek kellemes érzéseket szerezzen, hanem hogy őket mentül korábban arra szoktassa, ami minden erény alapja: mérsékletre és az érzéki vágyak fékezésére.

Tehát leginkább arra kell ügyelned, nehogy a szerető anya gyermekeinél a hizelgő szerepét játsza.

Az oly gyermekek, kik leggyengébb koruktól fogva elkényeztetve neveltettek, okvetlenül képtelenek lesznek az érzéki kedvtöltésnek — mely reájok oly erősen hat — valaha ellentállani.

Kötelesség tehát édesem őket úgy nevelni, hogy természetök semmi feszes irányt ne kapjon, ami meg fog történni, ha lelkökben a gyönyör kap uralomra és testök megszokja mindig csak a kellemes érzések óhaj-tását, — következképpen ez mindig tulságosan izgat-ható és elpuhult, amaz minden munkának és erőfeszítésnek ellenségévé lenni kényszerül.

Azért semmi sem szükségesebb, mint hogy növedékeinket, ahoz legjobban szoktassuk, amit leginkább nem szeretnek, ha ahoz savanyu, szomorú képet vágnak, s az nekik roszul esik is.

Azon cél elérésére, hogy a gyermekek ahelyett hogy a szenvedélyek rabszolgái és a munkától oly

*) Pythagorasnak, a híres krotóni bölcsésznek neje, — ki lángelméje, lelki jósága, női erényei e kellemei által korának és nemének egyaránt kimagasló alakja.

A bölcs nő több levelet hagyott hátra, melyek egyikét jelen számunkban — melyben Krajcsik Soma munkatársunk a gyermeknevelésről folyton értekezik — alkalomszerűnek találtuk közölni.

Teano egy másik, még érdekesebb levelét „A féltékenységről” jövő számunk fogja hozni.
Szerk.

idegenkedők, mint a gyönyör után kapkodók legyenek, nincs jobb eszköz, mint ha a szépet és nemest becsülni, magukat a gyönyörtől visszatartani s a munkára adni korán megtanulják.

Azért kedves barátnóm, ha te gyermekeidet feleslegesen és drágán táplálsz, reájok sokat költesz, hogy most ezen, majd ama gyönyört számukra megszerezted, — megengeded, hogy mindig játszanak s kedves csapongásaikat üzzék; — megtűröd hogy mindent mondjanak és tegyenek a mi eszökbe ötlük; — mindig attól félsz nehogy a kedves gyermek sírjon s ilyenkor iparkodol őket nevetésre bírni; — örömedet találod benne, ha a gyermek dajkáját üti vagy neked is csúf neveket ad, — továbbá ha felettébb gondoskodik arról, hogy gyermeked nyáron hűvösben, télben mindig jó melegen s puhán betakarva tartassék, — úgy engedd kimondanom: hogy ezeket igen helytelenül teszed.

Nem látod-e, hogy a szegények gyermekei, kik mindezekről mit sem tudnak, mindamellert könnyebben felveszik magukat, nőnek, gyarapodnak s általában jobban érzik magukat?

Te azonban úgy neveled fiaidat, mint valóságos kis Sardanapal-okat és ezen elkényeztetés által megtűröd férfiúi természetöket, mely bajból azok soha ki nem fognak gyógyulhatni.

Mert kérlek: mi lehet az olyan figyermekből, ki mihelyt azon percben enni nem kap, mindjárt sirásra fakad? — ha meleg van, mindjárt oda lesz, ha hideg van, vacog? — ha enni akar, mindig a legnagyobb nyalánságot követeli? — ha valami tőle megtagadtatik, ismét rikácsol és akarja, hogy mindig igaza legyen? — ha mindig nem tömik, mérgelednek? — röviden: semmi foglalkozást nem ismer, mint a mulatozás után futkozást és a hasztalan gyönyörökben hencsergést? Mi egyéb lehet az ily elkényeztetett gyermekekből — ha a férfi kort eléri — saját és mások szenvedélyeinek rabszolgáinál?

Tehát édes barátnóm komoly föladatoddá tedd: gyermeknevelésed rendszerét egészen reformálni s az elpuhult helyett szigorú nevelést léptetni házádba.

Szoktasd őket, hogy az énséget, szomjúságot, meleget, hideget kiállani tudják és békével tűrni, ha fellebbvalóik, vagy náluk korosabbak által megszegyennittetnek. Mert a megedzés, munka és a testi alkalmatlanságok türeése az az ifju kedélyre, ami a timsó a szövetre nézve, melyet az ember bársonycsiga vérével akar föstenni; — mentül jobban átázik attól, annál mélyebben hat be a festék, annál szebb, élénkebb és tartósabb lesz a szín.

Láss tehát hozzá édesem, hogy gyermekeid úgy ne járjanak, mint a szőlőtökék, melyek ha rossz nedükkel táplálatnak, szükségképen rossz fürtöket teremnek.

A Bács-Bodrog vmegyei történelmi és földrajzi társulat alapszabályai.

1. §. A társulat címe „Bács-Bodrog vármegyei történelmi és földrajzi társulat,“ székhelye Zombor sz. kir. város.

2. §. A társulat célja Bács-Bodrog vármegye történelmi múltja és jelenének lehető földterítése. Az erre vonatkozó szakmunkák figyelemmel kísérése, a hazai történettudomány, statistika és földrajz művelése és megkedveltetése minél szélesebb körben.

3. §. E célt elérni nemcsak a szakképességek és szakkedvelők egyesítése, történelmi és statistikai, valamint földrajzi dolgozatok írása, kiadása vagy nyilvános felolvasása, hanem nyilvános gyűlések tartása, kirándulások eszközzése, levél- és könyvtár berendezése által törekszik.

4. §. A társulatot képezik a) az alapító, b) az évdíjas, c) a tiszteletbeli tagok. Alapító tag lehet azon honfi vagy honleány, ki a társulat céljainak előmozdításához legalább 100 o. é. forint készpénz vagy annak megfelelő s öt százalékot (5%) jövedelmező értékpapírt tesz alapítványul. Évdíjas tag lehet azon honfi vagy honleány, ki a társulat pénztárába évenként 3 o. é. forintnyi tagdíjat befizet s ez összeg fizetésére (3) három évre kötelezi magát. Ha kilépését a harmadik év utolsó közgyűlésén írásban ki nem jelenti, kötelezettsége további 3 évre szól. Tiszteletbeli tagok oly egyének, kik a történelem, statistika és földrajz terén, nemkülönben a társulat körül elismerésre méltó érdemeket szereztek, ezek a választmány ajánlatára a közgyűlés által titkos szavazat útján választatnak; a megválasztottak elnök és titkár által aláírt díszokmányt nyernek. Ugyancsak eképp aláírt egyszerű okmányt nyernek az alapító és évdíjas tagok.

5. §. A társulati elnökség áll egy elnök és két alelnökből; ezek a társulatot a választmány nyal egyetértve vezetik és igazgatják.

6. §. Az elnök a társulatot a hatóságok és mások irányában képviseli, a gyűléseken s üléseken ő elnököl, s jogában áll, ha a társulat érdekei sürgetőleg kívánják, rendkívüli üléseket is hirdetni. A tagok egyenlő szavazatai esetén döntő szavazattal bír. Jogában áll a pénztár állapotát bármikor megvizsgálni, a tagsági okmányokat a titkár ellenjegyzése mellett aláírni.

7. §. Az alelnökök az elnök helyettesei; egyikök székhelye mindig Zombor városában van.

8. §. A társulat titkára évi és havi üléseken előterjesztői hivatalt visel, a határozatok végrehajtásáról gondoskodik, a jegyzőkönyvet melyet az elnökkel együtt aláír, vezeti, a levelezéseket folytatja. Könyv- és irattárra felügyel. A titkár az egyetlen tisztviseelő, ki — a társulat anyagi állapotához képest — díjaztatik. Tiszteletdíját a választmány hozza javaslatba.

9. §. A pénztárnok a társulat vagyonát kezeli s arról havonként jelentéssel, évi közgyűlésen részletes számadással tartozik. Pénzt a választmány határozata alapján elnöki utalványra szolgáltatathat ki.

10. §. Az ügyész a társulat jogait védi.

11. §. A választmány, mely 12 központi és 12 vidéki tagból áll, havonként általa előre s egész évre megállapított napon Zomborban vagy más városban nyilvánosan tartja üléseit. Julius és augusztus hóban nem tartatnak ülések.

12. §. A választmány az elnökök egyikének vezérlete alatt ezen havi üléseken igazgatja a társulat ügyeit, meghatározza a kiadványokat és az azokra fordítandó összeget, az évi költségvetést elkészíti, a közgyűlés tárgyait, napját a vidéki kirándulás idejét s helyét megállapítja; a társulat gazdasági ügyeinek vitelére, irodalmi kiadványai felügyeletére, benyújtot s felolvasásra szánt munkák megbíráására s a társulati számadások megvizsgálására bizottságokat nevez ki, melyek a havi üléseken tesznek jelentést.

13. §. Választmányi taggá a társulat bármely tagja megválasztható, különös tekintettel mégis a szakférfiakra.

14. §. A választmányi tagoknak jogukban áll a havi üléseken a társulat szakába vágó felolvasásokat tartani, a társulat ügyeit illető indítványokat tenni, azokra határozó szavazattal be is folyni. Kötelességük pedig, kivált a Zomborban lakóknak, a havi üléseken rendesen eljárni s az ügyek vitelében megbízatás szerint az üléseken kívül is munkás részt venni.

15. §. Az elnököt, alelnököket, titkárt, pénztárnokot, ügyészt és a választmányi tagokat a közgyűlés titkos szavazás útján szótöbbséggel 3 évre választja.

16. §. Társulati tagok a választmány által szavazat többséggel választatnak s az elnök és titkár által aláírt oklevelet nyernek, melyet kilépésük után köteleztetnek visszaadni. A társulat minden rendű tagjai és tisztviselői felvannak jogosítva az őket megillető társulati címek használhatására.

17. §. A választmányi ülések július és augusztus kivételével havonként egyszer s előre meghatározott napon, Zomborban, vagy más városban tartatnak. Ezen üléseken szavazattal csak a választmányi tagok bírnak, határozat-hozatalra legalább 8 választmányi tag jelenléte szükségeltetik.

18. §. A választmányi üléseken kívül a társulat minden év nagyhetében közgyűlést tart Zomborban, a melyen minden tag egyforma szólás és szavazat joggal bír. Tárgyai: a tisztviselőválasztás, az előleges költségvetés megállapítása, az alapszabályok netáni módosítása, nyílt számadás a társulat anyagi állapotáról, továbbá tudományos értekezés. A közgyűlés egész programját a választmány állapítja meg.

19. §. A vidéki kirándulás melyek helyét és napját a társulat választmányi üléseken évről-évre

határozza meg, tárgyai: egy nyilvános ülés tartása, szakértekezletekkel, buzdító beszédek, levél, könyvtári és népeleti buvárlatok, szóval mi a társulat szakmái iránt részvétet, érdekeltséget gerjeszthet.

20. §. A társulat hivatalos nyelve a magyar.

21. §. A társulat bevételeit képezik a fenn meghatározott alapítványi összegek, a 3 frtos tagdíjak, a kiadványok jövedelmei a lelkes ügybarátok részéről a társulat számára várható adományok és hagyományok.

22. §. A tagdíjak és adományok a mennyiben ez utóbbiak alapítványi természettel nem bírnak, valamint az alapítványok kamatai a társulat kiadásainak fődözésére fordítatnak magok, az alapítványi összegek, valamint ezek természetével bíró adományok és hagyományok alaptőkeül biztos helyre letétetvén gyűmölcsöttenek, elkölteni ezeket nem szabad.

23. §. A társulat vagyonát képezik a részére gyűjtött és ajándékozott okmányok, könyvek, régiségek, ezekből a társulat Zomborban történelmi muzeumot alapít.

24. §. A társulat nagy pecsétje, mely a titkár őrizete alatt áll „Bács-Bodrog vármegyei történelmi és földrajzi társulat, Zomborban 1877.” köriratot visel. A pecsét-cimer részének meghatározása az első választmányra bízatik.

25. §. A társulat feloszlását csak oly közgyűlés határozhatja el, mely előleges kihirdetés folytán e célból hivatott össze s a társulat összes tagjainak kétharmada a feloszlás mellett van. Ha a tagok e szükségelt mennyisége nem jelennek meg, akkor az e célból egy havi határidőre egybehívott közgyűlés többsége határoz.

26. §. A társulat feloszlása esetében annak alaptőkéje s minden egyéb vagyona, a közgyűlés határozata szerint, valamely hazai közintézet rendelkezése alá boesájtatik.

Különféle.

Hymen. F. hó 13-án a zombori g. k. egyházban fényes esküvő ment véghez. T. i. Kronics úr vezette oltárhoz Vuics Helen kisasszonyt. A lakodalmi menet impozans volt; mintegy 30 szebbnél szebb fogaton foglaltak helyet a számos vendégek; a menyasszony négylovas díszfogaton ült. Legyen boldog az új házaspár!

A pálinkafélék mérgező hatásáról. Sokat írtak, és még többet beszéltek már az alkohol mérges voltáról. Ez azonban azon tárgyak egyike, melyekről nem árt mennél gyakrabban megemlékezni. Köztudomásu dolog, hogy minden fajta alkohol méreg, arról tehát nem beszélünk. Legújabbban Dujardin-Beaumetz és Audigé a közönségesen italul használtatni szokott pálinkaféléknek az állati organismusra gyakorolt káros hatását kutatták kutyákon megejtett kísérletek által. — Kísérleteik eredménye a következőkben foglalható össze:

Az alkoholok többé-kevésbé mind mérgesek; — az úgynevezett egyatomu alkoholok mérgező hatása annál nagyobb, mennél bonyolódottabb chemiai összetételük. E szerint az italul használtatni szokott „szesz“-eket, kezdve a legkevésbé mérgesen, a következő rangfokozat illeti meg: első helyen áll a borból készült szesz az „égett bor“ vagy cognac, mert ez majdnem tisztán csak aethylalkoholból áll; második a körtemustból, harmadik az almából és a szőlőtörkölyből készült pálinka, minthogy ezekben mindig propyl-, oenanthyl- és caprilalkohol található; ezeknél ártalmasabb a negyedik és ötödik helyen álló, a cukorrépából, illetőleg a gabonából előállított pálinka tetemes propyl-, butyl- és amylalkohol tartalma miatt; — mindezeknél mérgesebb s azért utolsó helyen áll a krumpli-pálinka, mert ebben foglaltatik aránylag a legtöbb butyl- és amylalkohol. — Ezeket a kísérleti eredményeket és a belőlök levont következtetéseket az alkohol-mérgezések statisztikája is igazolja. A ki tehát az „appetitórium“ nélkül elnem lehet, legalább cognac-ot igyék! (Gaea, 1879. 9-ik füzet).

Oltott paradicsom-alma. Az ebszölöbe (*Solanum dulcamara*) oltott paradicsom-alma E. A. Carrière kísérlete szerint igen kitünő eredményekre vezetett. Az ilyen alanyra oltott paradicsom-almák némelyike 3 méter magasra is megnőtt, gyümölse sokkal édesebb volt és kevesebb magot tartalmazott, mint a nem oltott paradicsom-almáé. („T. K.“ után.)

A tojás megromlásának oka. A tojást megromlását Dr. R. Zimmermann megfigyelései szerint mindig a tojásba jutott parányi szervezetek, az úgynevezett bakteriumok és penészgombák okozzák. E szervezetek rendszeren kívülről a tojás héján át jutnak a tojás fehérjébe, bár az is lehet, hogy már a pázás alkalmával jutnak be a tyúk petevezetékébe, és így már eredetileg bent vannak a tojásban. („T. K.“ után.)

A trichináról. W. T. Belfield és H. F. Atwood élő trichinákkal sok kísérletét tettek; kutatásaiknak tárgyai kiválóan patkányok voltak. E kísérletek alkalmával kitént, hogy ha a patkányok hosszabbidőközben kevés trichinás húst esznek, ez nekik semmi bajt sem okoz. Többek közt 56 grammos patkány hat héten át minden 2-ik, 3-ik nap kevés fertőzött húst evett meg és e mellett kitünő egészségnek örvendett. Ekkor megölték, és testében körülbelül százezer trichinát találtak. Ezek láttára Belfield olyan bátorságot kapott, hogy tizenkét trichinát megevett, s még három hét eltelte után sem lett semmi baja. Ezenkívül a vizsgálatoknak az az eredménye volt, hogy kiderítették, hogy ha a léhez, melyben a sódarokat pácolják, kevés kénessavat elegyítenek, a trichinák mind megdöglenek. (Boston Medical and Surgical Journal, 1878. dec.)

Uj zeneművek. Táborshy és Parsch zeneműkereskedésében Budapesten megjelent: 2-ik ábránd magyar dalok felett: 1) „Befutta az utat a hó...“ Allaga

Gézától. 2) „Hej be szennyes ez a maga kendője.“ 3) „Sötét az éj...“ 4) „Szőke legény, piros barna leány.“ Zongora kísérettel hegedűre szerzé Huber Károly. — Ára 1 forint 50 krajcár.

„Magyar Dal-Tár, a magyar nép kedvelt dalainak gyűjteménye dallam szerinti rendben.“ Ezen cím alatt jelent meg Hennieke Rezső könyvárus és kiadónál Győrött egy dalkönyvecske, mely a már sok ezer példányban elterjedt „Magyar Dal-Album“ című és zongorára alkalmazott 200 dallamnak szövegekönyvét képezi magában foglalva mintegy 400 népdalt, melyeket ama dallamokra énekelni szoknak. E kettős vállalat egyenkint is egészet képez, míg együttvéve egymásnak kiegészítéseül szolgálnak; így a hazai zeneértő közönség mindkét művet együtt veendi, míg a zenét nem értők csupán a dalkönyveket kedvelik, külföldön pedig, hol a szöveget nem értik, a „Dal-Album“-nak van roppant nagy kelete. A „Dal-Tár“ tehát a magyar közönség számára lett kiadva, mely egy-egy dallamra annyi dalt tartalmaz, a mennyi arra feltalálható volt és pedig mint címe is mutatja, dallam szerinti rendben. A „Magyar Dal-Album“ ára füzve 1 frt 20 kr, diszkötésben 2 frt 40 kr; a „Magyar Dal-Tár“ ára füzve 80 kr, diszkötésben 1 frt 60 kr; egy-egy dallam tehát a hozzá tartozó dalokkal együtt a füzött kiadásban 1 krba és diszkötésben 2 krba kerül. Kaphatók Győrött Hennieke Rezső könyvkereskedésében, valamint minden könyvárusnál az országban. A magyar népdaloknak e rendkívül olcsó kiadása folytattatni fog!

Világosságot kérünk. A kit teendői arra kényszerítenek, hogy városunkban az est homályában térjen haza nyugtot lelhi fáradalmi után a családi körben: bizonyára mindannyiszor tapasztalja, hogy a csekély világítás mellett a koromsötétségben kell botorkálnia. A közóhajnak véliük eleget tenni, ha az illető hatóságot arra kérjük, hogy éjji lámpákat mennél nagyobb számmal állíttasson fel.

Felhívjuk a t. e. olvasó közönség figyelmét az osztrák-magyar bank szegedi fiókintézetének hirdetményére, mint a mely intézet bankképes váltók, értékpapírok és különféle szelvények leszámítolásával és a legváltozatosabb utalványok kiállításával és beváltásával fog foglalkozni.

P. N. A marhavész ellen. A földművelési miniszterium Vas, Zala, Somogy, Baranya, Bács-Bodrog és Torontálmegyék közönségéhez rendeletet intézett, melyben szigorú intézkedéseket tesz, nehogy a keleti marhavész, mely Boszniában nagy kiterjedésben dühöng és a hazánkkal közvetlen szomszédos országok és tartományok területére is áttérjedt, hazánk területére is átesapjon. A miniszter felszólítja az illető megyéket, hogy a már elrendelt határszéli intézkedések mellett a nevezett megyék egész területén az állandó óvintézkedések teljes foganatba vételét folytonos legéberőbb ellenőrzés útján biztosítsák; figyelmeztessék az összes lakosságot, de különösen a marhatulajdono-

sokat, marhakereskedőket, állatorvosokat, állatrendőri bizottsági tagokat, gazdatiszteket, pásztorokat, nyuzókat, hogy legsúlyosabb büntetés terhe alatt kötelesek minden egyes szarvasmarha darabnak tudomásukra jutott belső megbetegedését a hatóságnak feljelenteni, hogy ez a betegség kórisméjét megállapítsa és a kór kiirtására szükséges intézkedéseket rögtön elrendelhesse. — A megyei hatóságok a marhavészről szóló „Rövid utbaigazítás” című nyomtatványt küldjék szét, hogy mindenki tájékozhasssa magát teendői iránt. Különösen megkeresendők a területen levő lelkészségek, mikép sziveskedjenek felhasználni minden alkalmat, hogy az érintett rövid utbaigazításban foglaltakról a népet felvilágosítsák, feltüntetve egyrészt a kárt, mely azok meg nem figyeléséből ered, másrészt figyelmeztetve azon előnyökre, melyek megbetegedések rögtön feljelentése esetében az állam részéről az egyeseknek nyújthatnak, végre utalva azon súlyos büntetésekre, melyek a törvény ellen vétőt érik.

**A személyszállító gőzösök menetrende
1879. November 2-tól kezdve**

további rendelkezésig.

Felfelé :

BEZDÁNBÓL BUDAPESTRE : vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán és csütörtökön délutáni 2 órakor.

Lefelé :

BEZDÁNBÓL ORSOVÁRA : szerdán és szombaton reggeli 6 órakor és **BEZDÁNBÓL ZIMONYBA :** kedden, szerdán, pénteken, szombaton és vasárnap reggeli 6 órakor.

A Mohács-Pécsi vasut vonatai a gőzösök meneteivel közvetlen összeköttetésben állanak

A pénzügyministerium 1878 évi 51899. számú rendelete értelmében bélyegmentes.

Felelős szerkesztő: **RADICS GYÖRGY.**

Laptulajdonos s kiadó: **Bittermann Nándor.**

H I R D E T É S E K.

32. szám

Egyházvéd. 1879.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

—2.

Szabad kir. Zombor város róm. kath. egyházvédnöksége részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint Zombor városa területén az úgynevezett gradina-pusztán felépítendő elemi iskolai épület céljából, — mely két lakszoba, egy iskolai tanteremből, egy konyha, pince, egy éléskamara, előcsarnok és egyéb melléképületekből álland — az ezen épülethez szükségeltető mindennemű munka és anyaggal együtt kikiáltási árul o. é. 4440 fitra előirányozva lévén. — f. évi november hó 30. napjának d. e. 10 órakor Zomborban a róm. kath. egyházvédnökség tanácskozási termében írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog megtartatni, melyre a vállalkozni szándékozók ezennel meghivatnak.

Minek folytán az írásbeli zárt ajánlatok melyekben az illető vállalkozni szándékozónak neve, polgári állása, rendes tartózkodási helye, — továbbá az ajánlati összeg szóval és számmal tisztán kiirandó, és az előirányzott költségvetési összeg 10 százalékát készpénzben, vagy a budapesti tőzsdén jegyzett árkelet szerint számítandó érték papirokban leendő melléklésével jól bepecsételt borítékban f. évi november hó 30. napjának d. e. 9 óráig Koczkar Mihály elnök úr kezeihez nyújtandók be.

Az itt meghatározott időn túl, és az árverést már megkezdett idő után, úgy kellékek nélkül netalán beérkező ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

A szóbeli árlejtésnél részt venni szándékozók kötelesek annak megkezdése előtt a fentebb meghatározott mennyiségű biztosítékot az árlejtést eszközölő választmány kezeibe annál inkább letenni, mivel hogy később teendő ajánlata el nem fog fogadtatni.

Az ide vonatkozó műszaki okmányok, és részletes árlejtési feltételek a zombori róm. kath. egyházvédnökség tanácskozási helyiségében mindenkor a szokott hivatalos órákban betekintheők, — végre megjegyztetvén :

Miszerint mindazok kik írásbeli zárt ajánlatokat nyújtandnak be, vagy a nyilvános szóbeli árlejtésben részt vesznek, úgy fognak tekintetni, hogy az ide vágó részletes feltételeket és egyéb műszaki okmányokat tökéletesen ismerik.

Kelt Zomborban, 1879. évi október hó 19-én tartott róm. kath. egyházvédnökségi ülésében.

Szlávy Ferencz

egyházvédnökségi jegyző.

Koczkar Mihály

egyházvédnökségi elnök.

Hirdetmény.

Az osztrák-magyar bank itt ujonnan felállított **fiókja** 1879. november 20-án Széchenyi piacz 148. számú ház első emeletében lévő helyiségekben meg fog nyitattani.

Ezen bankfiók bankképes váltók, értékpapírok és különféle szelvények leszámitolásaival, továbbá: alkalmas értékpapírokra adandó kölcsönnel, nemkülönben Szeged és a többi bankhelyek között bankutalványok kiállítása és beváltásával, Szegeden vagy más bankhelyeken fizetendő alkalmas váltók, különféle szelvények és értékpapírok bizományképeni behajtásával, valamint bankjegyeknek bankjegyekkel való kicserélésével, s egyelőre — a rendelkezés alatt álló készlethez képest — ezüst pénznek bankjegyek iránti egyenértékben (al pari) való eladásával is — fog foglalkozni. A bankfiók egyszersmind fel van hatalmazva, az osztrák-magyar bank részvényei, illetőleg zálogleveleinek lejárt, de egy évnél régebben esedékesse nem vált osztalék-, illetőleg kamat-szelvényeit kifizetni, továbbá bank-záloglevelek, állampapírok és egyéb, árfolyammal bíró értékpapírok eladására és megvételére megbízásokat elfogadni.

Bővebb felvilágosítások az alólirt bankintézett hivatalos helyiségeiben nyerhetők.

Kelt **Szegeden**, 1879. év november havában.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK

Szegedi fiókontézet.

Kundmachung.

Am 20 November 1879. wird das hier neu errichtete **Filiale der österreichisch-ungarischen Bank** in den im 1. Stockwerke des Hauses am Széchenyi-Platz Nr. 148 befindlichen Lokalitäten eröffnet.

Daselbe wird sich mit der Eskomptirung von bankmäßigen Wechseln, Effekten und diversen Coupons, ferner mit der Belehnung von hiezu geeigneten Werthpapieren, dann mit der Ausstellung und Einlösung von Bankanweisungen zwischen Szegedin und den übrigen Bankplätzen, mit der Uebernahme von geeigneten, in Szegedin oder an anderen Bankplätzen zahlbaren Wechseln, diversen Coupons und Effekten zum kommissionsweisen Inkasso, sowie mit der Verwechslung von Banknoten gegen Banknoten und bis auf Weiteres auch mit dem Verkaufe von Silbermünze gegen Banknoten al pari, nach Zulässigkeit der vorhandenen Mittel, befassen. Auch ist das Filiale ermächtigt, fällige, jedoch nicht über ein Jahr verfallene Dividenden-, beziehungsweise Zinsen-Coupons von Aktien, respektive Pfandbriefen der österreichisch-ungarischen Bank auszuzahlen und Aufträge zum An- und Verkaufe von Bankpfandbriefen, Staatspapieren und anderen Kurs habenden Werthpapieren entgegenzunehmen.

Nähere Auskünfte werden im Bureau der unterzeichneten Bankanstalt ertheilt.

Szegedin im November 1879.

ÖSTERREICHISCH-UNGARISCHE BANK

Filiale Szegedin.

HIRDETMENY.

Van szerencsém tisztelettel jelenteni, miszerint

f. 1879. év november hó 1-én

ZOMBORBAN

A

KÉT FEKETE LÓHOZ

cimzett vendéglőt átvevém, s azt a mai kor igényei szerint minden kényelemmel ellátva, újlag berendezém.

 Ajánlom azért e város és vidéke utazó közönsége számára, felette olcsó árak és pontos szolgálat mellett.

Számos látogatásért esd

Zombor, 1879. év november havában.

tisztelettel

GROMILOVICS JÓZSEF

vendéglős.

15121. szám.
köz. 1879.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

Bács-Bodrogh megye zombori székházának kibővítése és megtoldása iránti építkezés biztosítására — melynek költségvetési összege 339.555 frt 52 krral van felszámítva — ezenel árlejtés hirdettetik.

Az ezen építkezésre vonatkozó műszaki tervek, előmérték, épület leírás, úgyszintén az általános és különleges vállalati feltételeket is magukban foglaló árlejtési feltételek az e megyei kir. építészeti hivatalban közszemlére lévén kitéve, a hivatalos órák alatt vállalkozni szándékozók által megtekinthetők.

Az építkezésnek akár egészben, akár pedig külön munkanemenként részbeni elvállalására csak a magyar állam önjogu polgárai tehetnek ajánlatokat; — hatóságok, községek, vagy testületek nem versenyezhetnek

Ajánlatok csak írásban foglalva, kellőleg lepecsételve, és a megajánlott vállalati árnak megfelelő legalább Öt százalékos bánatpénznek készpénzben vagy a budapesti tőzsdei árfolyam szerinti értékben számítandó magyar állampapírokban becsatolása mellett **1879-ik évi december 13-ik napjának délutáni 5 órájáig** e megye alispánjánál nyújtandók be; a nem postai uton benyújtott ajánlatokról benyújtóknak a benyújtás alkalmával alispánilag láttamozott pénztári elismervény szolgáltatik ki.

Minden ajánlattevő tartozik ajánlatában — neve, kora, polgári állása, illetőségi és rendes tartózkodási helyének, úgyszintén ajánlati összegének számszerű megnevezése s betűkeli kiírása mellett — világosan kijelenteni, hogy a kérdéses építkezésre vonatkozó terveket, előmértéket, épület leírást, úgyszintén az árlejtési és vállalati feltételeket tökéletesen ismeri és magát ezeknek aláveti.

Végre minden ajánlattevő tartozik az általa elvállalni szándékolt munkákról az ezen megyei kir. építészeti hivatalnál ingyen kapható ebbeli előmérték-költségvetési nyomtatványon egy az egységi árakat is magában foglaló részletes és teljes, az ajánlkozó sajátkezű aláírásával ellátott költségvetést is ajánlatához mellékelni, melyen minden egyes tételnél az ajánlkozó által kitüntetendő, hogy az említett nyomtatványban tételenként felsorolt munkákat — a megnevezett, és az épület leírásban, úgyszintén a vállalati feltételekben részletesebben is kitüntetett, a vállalkozó által adandó anyagokból mily egységes árak mellett hajlandó elvállalni? és ezen egységes árak szerint mennyit tesz ki minden egyes tételnek egyenkénti, és mennyit végül az összes vállalatnak díja?

Az ekként ki nem töltött, vagy nem az e megyei kir. építészeti hivataltól beszerzett; és ennek hivatalos pecsétjével ellátott fenti nyomtatványon kiállított költségvetések és ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Zomborban, 1879. évi november 14-én.

A megyei alispán:

Sándor Béla s. k.

3-1.

Egy a legnagyobb hirnek örvendő életbiztosító társaság egy Bács- és szomszédmegyét beutazandó felügyelőt (Acquisiteur) keres, fix fizetés és provizio mellett.

Ajánlatokat elfogad **Spitzer Bernhard** kereskedő Zomborban. Zom-
3-3.

5227 sz.
VIII.

BIRTOK ELADÁSI HIRDETMÉNY.

3—3.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszterium f. é. július 21-én 43910. sz. a. kelt rendelete alapján ezennel közhirrre tétetik, miszerint a zombori m. kir. jószágigazgatóság területén fekvő és törvényhozásilag örök eladásra engedélyezett királyi kincstári ingatlan birtokoknak felsőbb jóváhagyás fentartásával leendő eladása iránt az alább kitett napon a titeli uradalmi ispánság iroda helyiségében Titelen nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre 10% bánatpénzzel ellátott vállalkozók meghivatnak. — 50 kros bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverési bizottságnál beadandók, a hol az árverési feltételek is betekintheők.

Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár		Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár	
		frt	kr			frt	kr
	Titel-pancsovai uradalom 1879. évi november hó 28-án reggeli 9 órakor :			7	Pancsova-titeli alsó-kovili konya sziget 232326 hold	4045	—
1	Titeli urad. tartozó Gardinováci 297868 h.	5962	—	8	Pancsova-titeli uradalomhoz tartozó konya sziget 181834 hold	3630	—
2	Titeli uradalomhoz tartozó, csurogi borany 2701431 hold	5428	—	9	Pancsova-titeli uradalom Elisenhaimi 300 □ öl házhely	40	—
3	Titeli uradalomhoz tartozó Marien-földi töltés között 171811 hold	5206	—	10	Pancsova-titeli urad. tartozó mali és veliki kulpin nevű 1544889 hold	92700	—
4	Pancsova-titeli uradalomhoz tartozó gyurgyevoi 800 □ öl tisztí házhely	40	—	11	Kovili pagonybeli 8 sziget jelesen : gorja ada 13567 hold	453	10
5	Pancsova-titeli uradalomhoz tartozó alsókovili V. öblötben fekvő rétföldek I-ső rész 180996 h., II-ik rész 1096 134 h., és III-ik rész 325401 h., összesen	32050	—		dolnia ada 68377 hold	2315	12
6	Pancsova-titeli urad. tartozó alsókovili zsablyai rév 72121 hold	1442	—		Ozsablya 541863 hold	1861	2
					Vranják 781556 hold	2679	59
					Osztrova 115676 hold	3916	7
					Mala ada 27679 hold	930	47
					Szredna ada 241451 hold	845	4
					Cservendia 311557 hold	1084	49

Zomborban, 1879. október 20-án.

A m. kir. jószágigazgatóság.

5227. szám.
VIII.

Birtok eladási hirdetés.

3—3.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium f. é. július 31-én 43910. sz. a. kelt rendelete alapján ezennel közhirrre tétetik, miszerint a zombori m. kir. jószágigazgatóság területén fekvő és törvényhozásilag örök eladásra engedélyezett kir. kincstári ingatlan birtokoknak felsőbb jóváhagyás fentartásával leendő eladása iránt az alább kitett napon a nagybecskereki uradalmi ispánság irodahelyiségében nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre 10% bánatpénzzel ellátott vállalkozók meghivatnak.

50 kros bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverési bizottságnál beadandók, a hol az árverési feltételek is betekintheők.

Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár		Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár	
		frt	kr			frt	kr
	Nagybecskerek-Párdányi uradalom 1879. évi november hó 28-án reggeli 9 órakor :			4	Ugyanott 1 járatu száraz malom	4500	—
1	Ikity-féle házhely nagybecskereken	300	—	5	Jánosföldi felső száraz malom	4500	—
2	Német-párdányi 2 járatu száraz malom	4000	—	6	Jánosföldi alsó száraz malom	4000	—
3	Szerb-párdányi 2 járatu száraz malom	4000	—	7	Óteleki 2 járatu száraz malom	6075	—
				8	Öregfalu 1 járatu száraz malom	3300	—
				9	Ujvári 2 járatu száraz malom	9000	—

Zomborban, 1879. október 20-án.

A m. kir. jószágigazgatóság.

2482. szám.
ex. 1879.

P á l y á z a t.

Topolya község előjáróitól.

Topolya községben rendszeresített állatorvosi állomásnak 1880. évi január hó 1-étől fogva leendő betöltésére nézve ezennel pályázat hirdettetik; felhivatnak mindazok — kik ezen állomás elnyeréséért folyamodni óhajtanak, hogy állatorvosi minőségüket és a hivatalos nyelv birását kimutassák, — mely ebbeli kérvények s okmányok a község előjáróságánál 1879. évi december hó 10-éig benyújtandók.

A betöltendő állatorvosi állomással a község pénztárából fizetendő évi o. é. 200 frt készpénz fizetés; az egyes igénybe vevő felektől szedhető nappali 20 krajcár és éjjeli 30 krajcárnyi látogatást, minden egyes drb jószágról szóló egészségi-bizonyítvány irásdíjáért 50 krajcár és minden egyes jószágról kiállított látletér 1 frt irási díj mint javadalmazás szabály-rendeletileg van megállapítva.

Topolyán, 1879. évi október 28-án.

3-3.

Lakatos Lipót, jegyző.

Pastyik István, bíró.

5273 sz
VII. 1879

3-3.

BIRTOK ELADÁSI HIRDETMÉNY.

A nagyméltóságú m. kir. Pénzügyminiszterium f. é. július 31-én 43910. sz. a. kelt rendelete alapján ezennel közhírré tétetik, miszerint a zombori m. kir. jószágigazgatóság területén fekvő, és törvényhozásilag örök eladásra engedélyezett királyi kincstári ingatlan birtokoknak felsőbb jóváhagyás fentartásával leendő eladása iránt az alább kitett napokon Zomborban a m. kir. jószágigazgatóságnál nyilvános szóbeli árverés fog tartatni, melyre tíz százalék bánatpénzzel ellátott vállalkozók meghivatnak. — 50 kros bélyeggel és tíz százalék bánatpénzzel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverési bizottságnál beadandók, a hol az árverési feltételek is betekintheők.

Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár		Tétel sz.	Birtok megnevezése	Kikiáltási ár	
		frt	kr			frt	kr
I. Apatin-szántovai uradalom 1879. évi november hó 25-én reggeli 9 órakor:							
1	Monostori nagy magtár	5000	—	6	Moholyi 88114 hold Curia föld	37000	—
2	Dautovai 441154 hold védtöltésen belőli legelő egészben	14445	—	7	Zentai 1976 hold szőlő föld	560	—
3	Bezdáni mészégető kemence	540	—	8	Zentai 911379 hold Curia föld	22500	—
4	Baracska-gyurityi 16527 h. mészárszéki föld	3430	—	9	Hegyesi 201 □ öl nádas rét	50	—
5	Krusevlyai 191030 hold mészárszéki föld	3990	—	10	Uj-verbászi 78532 hold nádas rét	17000	—
6	Gyurityi 21200 hold régi szériüskert	500	—	11	Uj-soóvei 181100 h. mészárszéki föld	4233	—
7	Gyurityi 301584 hold soóstó	850	—	12	Uj-soóvei 242350 hold tagosított birtok	60555	—
8	Gyurityi 2618 h. a) kisebb tó holdanként	1	—	13	Uj-soóvei 201200 hold mészárszék föld	4233	—
9	Gyurityi 1604 h. b) kisebb tó holdanként	1	—	14	D.-sz.-iváni 51144 h. maradvány föld	1400	—
10	Gyurityi 4429 h. c) kisebb tó holdanként	1	—	15	Pivnicai 661331 hold maradvány földek	12300	—
11	Gyurityi 121547 h. hosszú tó holdanként	1	—	Palánkai uradalom			
12	Gyurityi 8450 h. dögös tó holdanként	1	—	1879. évi november hó 27-én reggeli 9 órakor:			
13	Szántovai 782 □ öl külső ispánkert	140	—	1	Német-palánkai 9367 h. maradvány földek	2570	—
14	Baracska-gyurityi 7224 h. soóstó egészben	1740	—	2	Uj-palánkai 1743 hold kádárlak házhely	800	—
15	Kupuszinai 9671025 h. maradvány föld	100200	—	3	Német-palánkai 148 hold epres kert	600	—
II. Erdészeti tárgyak				4	Német-palánkai 7134 h. szériüskert	2550	—
1879. évi november hó 25-én reggeli 9 órakor:				5	Német-palánkai 9972 h maradvány földek	1000	—
1	Apatini pagonyhoz tartozó letarolt Junakovics nevű erdő rész 24666 hold	103597	—	6	Obrováci 4336 hold szériüskert	1515	—
2	Rác-militiesi erdővéd-lak	1500	—	7	Tovarisovai 4889 hold szériüskert	1048	—
Kula-óbecsei uradalmak				8	Tovarisovai 466 hold szériüskert	900	—
1879. évi november hó 26-án reggeli 9 órakor:				9	Gajdobrai 2581136 hold tagosított birtok	112821	—
1	Földvári 131432 hold Kis-féle föld	4072	—	10	Plávnai 3282 hold mészárszék föld	3500	—
2	Óbecsei 8570 hold szálkert	4445	—	11	Plávnai 2750 hold jerkova vinograd	300	—
3	Óbecsei 2460 hold szériüskert	1044	—	12	Plávnai 5800 hold mlaka nevű föld	660	—
4	Óbecsei 81000 hold Stefanovits-féle föld	3000	—	13	Obrováci 29260 hold mészárszéki föld	6170	—
5	Óbecsei 494881 hold Curia föld	130000	—	14	Paragai 59755 hold maradvány földek	12000	—
				15	Paragai 271225 hold maradvány földek	4400	—
				16	Tovarisovai 361744 h. mészárszéki földek	6400	—
				17	Bukini 5800 hold Lubisits földek	900	—
				18	Hodsághi 867110 hold tagosított legelő	350000	—
				19	Bulkeszi 314718 hold tagosított legelő	120000	—
				20	Paragai 112595 hold maradvány földek	22475	—

Zomborban, 1879. évi október hó 24 én.

A m. kir. jószágigazgatóság.

G A N S J.

ékszerész

BUDAPEST, POROTTYAUTCA 6. SZ.

a zombori novemberi vásár alkalmával nagy választékú

arany-, ezüst- és

ékszer

ügy

ARANY-, ÉS EZÜST-

ÓRÁK-

raktárával

valamint minden e szakba vágó cik-
kekkel megérkezend.

➔ Árú helyisége: a vásártartama
alatt Zomborban HEINDLHOFER R. úr
töszomszédságában leend.

2-2.

Zeige hiemit den P. T. Publikum
höflichst an, dass ich mein

Möbel-Lager

in mein eigenes Haus zurückverlegt
habe, und Unterzeichnete beehren sich
gleichzeitig anzuzeigen, dass sich ihre

WÄRKSTÄTTEN

in den beiden **Hofeneder'sohen**
Häusern in der inneren Stadt nächst
der Sparcassa befinden, allwo alle in
ihr Fach schlagende Artikel angefer-
tigt und Reparaturen billigst be-
rechnet werden.

Sämtliche Bestellungen übernimmt F.
Hofeneder oder auch jeder Unterzeichnete
seines Geschäftes.

F. Hofeneder

Sattler-, Tapazierer- u. Möbeldändler.

Josef Csapó

Wagnermeister.

B. Mrakovits

Schmidtmeister.

Anton Groschitz

Tischlermeister.

3-2.

Norinbergi és rövidárak.

HIRDETMÉNY.

6-3.

Alulírott bátorokodom a n. é. közönségnek tudomására juttatni, miszerint dúsan felszerelt

norinbergi-, díszmű- és rövidáru-üzletemben,

a es kir. szab. R. Dittmar-féle lámpa-gyárból a legnagyobb választékban, mindennemű

ASZTALI-, TEREM-, TEKE- ÉS ÉTTERMI-LÁMPÁK,

a legjutányosabb árak mellett kaphatók. — Ajánlom továbbá ugyan ezen gyárból való leg-
ujabb találmányu

➔ **NAPÉGŐ LÁMPÁIMAT (SONNENBRENNER)** ➔

melyek kitűnőségüknél fogva minden eddigi ismert lámpák fényét messze túlhaladják.
Továbbá ajánlom a es. kir. Berndorfé érc-gyárból való, „kezesség mellett“ valódi

➔ **China ezüst evő eszközöket,** ➔

GYERTYATARTÓT, GYÜMÖLCSTÁLAT s a t. s a t. eredeti gyári árak mellett.
Ugyszintén valódi amerikai mindennemű

➔ **VARRÓGÉPEKET** ➔

5 évi jótállás mellett, kivánságra heti 1 frt 50 krnyi részlet törlesztésre is. —
A n. é. közönség becses figyelmébe magamat ajánlva, vagyok alázatos szolgálja

Goldfahn Sándor

főutca. FALCIONÉ-féle hámban.

Gyermek játékok.

Karácsonyi és újévi ajándékok.

Bel- és külföldi árak.